ԱՇԽ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 800 Կ. ՊՈԼԻՍ ՁՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 4/17 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1904 I ՁԻԼՀԻՋՋԷ 1321 — 4 ՇԱՒՈՒԱՔ 1319

Journal Arménien
MANZOUMÉ-I-EFKIAR
Grand' Rue de la S-Porte,
CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅԱԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՈՐԾԻՒՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Գալաթիոյ Մեծ փողոց, 38

Խմբագրութեան ու զրաւած գրութիւններ եւ չեն տրուիր։

Մանզումէի Էֆքիար

ՀԱՅԱԳԻՏԵՐԻ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افکار
ارمنیجه یومی وسیاسی غزتهدر
صاحب امتیازی : اوهانس فریر
اداره خانهسی : باب عالی جادهسنده نومرو ۳۸

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	Տարեկան	Վեցամսեայ
Պոլսոյ համար	80 ղր.	50 ղր.
Գաւառներու համար	108 »	60 »
Դրացի երկիրներու համար	25 ֆր.	13 ֆր.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 գրուշ։
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ։

10 ՓԱՐԱ — ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ "ՄԱՆԶՈՒՄԷ„ ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐԵՒԱԼՈՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

ՎԱՂՈՒԱՆ ԹԻՒՈՎ
ԲԱՄՊԱԿԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿԻՆ ՎՐԱՅ
ԽԻՍ ՇԱՀԵԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ ՄԸ
«Մանզումէ»ի Մանչեսթրի թղթակիցեն գրուած։

ԱՅԺՄԷՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՔՕՐԷԱ

ԻՐ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ, ԲԱՐՔԵՐԸ ԵՒ ԶՐՈՅՑՆԵՐԸ

Քօրէա թերակղզին՝ բոլոր ցամաքակղզիներուն պէս՝ կանուխէն կրած է քաղաքակրթութեան դրօշը։ Պատմութիւնը մեզի կը զրուցէ թէ Քրիստոսէ դարեր առաջ կային անկախ Քօրէացիներ, որոնք իրենց յառաջդիմութեան գագաթնակէտին հասած էին, մեր թուականին մինչեւ ԺԳ. դարը։

Երկրին գրաւող, պաշտօնական լեզուն Չինարէնն է, իսկ ժողովրդական խօսուող լեզուն այբուբէնական լեզու մըն է՝ որուն խօսքերը կը մօտենայ մեր արեւմտեան լեզուներու ոգիին հետ և որ կը թուի կապ ունենալ ինչ ինչ հնդիկ գաւառաբարբառներու հետ։ Սա լեզուն խօսուելու ընդունակ ըլլալէ զատ, յարմար ալ է գրուելու, սակայն և այնպէս ուսումնական մը չը զիջանիր զայն գործածելու, լատին լեզուի ախոյեաններու պէս որոնք կ'ասին հին ֆրանսերէնը(*)։ Ատոր ճիշդ հակադրութիւն կենները յարած են քօրէական բարբառին՝ զայն իրենց զուարճներո'ւն ալ սորվեցնելով։ Սառնկով, լեզուն ցայսօր կենդանի կը մնայ։ Առկէ զատ, ասմային գրականութիւնը, — որ կը բաղկանայ վիպասանութիւններէ և զրոյցներէ՝ պէտակ գրիչներու և դասագրքերու կողմէ ղրացուած, — խուժանին լեզո'ւն կ'ընդունի միայն և սա լեզո'ւով կ'ուզղէ կառավարութեան համար ունեցած իր խնդրանքները։

Բանաստեղծութիւնը ազնուական դարին ու նոյն իսկ ժողովուրդին ամենամեծ զբաղումներէն մէկն է։ Իրիկուան պտոյտի մը պահուն, լուսնկայ լուսին, (լուսնկան՝ մեծագոյն նկարչունը է իրենց համար), երկու Քօրէացի բարեկամներ իրար գերազանցելու ճիգ մը ցոյց կուտան՝ նկարագրելու համար գեղատեսիլ դաշտանկար մը, չմոռնալով նաեւ սրամիտ ակնարկութիւններ ընելու բարեկամութեան մասին։ Զուրգ, ծառերը, ծածանուած մառախուղը, լուսինին վրայ ամպ մը գրեթէ միշտ խօսելու նիւթ կը բանան։ Հացկերոյթէ մը ետքը, ասպնջական անեցին իր կոչնականներուն ուրախութիւնը կատարեալ ընելու համար, նշմարելով պարէզին ծառերուն վրայ լուսնկային տամուկ շողքը՝ մէկէնիմէկ մարել կուտայ լամբարները։ Ասիկա ներկաներուն կ'առթէ խանդագին հրճուանք մը, այդ տեսարանէն քաղելու անուշ ու մաքուր բանասեղծութեան մը տարրերը։

Ամէն բան խորհրդաւորեալ մը տակ իմանալու ենթակայ է հոն, նոյն իսկ ընտանեկան նամակներու մէջ կը փնտռուի մտացի փոխաբերութիւն մը՝ գրուածքը ատա'վ աղուորցնելու համար։ Կին մը ճարոն գտնուող իր երկանը սապէս կը գրէր։ — «Այն երկու ուռիները զոր «մեկնումդ առաջ պարտէզնուս մէջ «տնկեցիր՝ չքեղօրէն կ'ածին ամէն օր «ու իրենց ոսաները դէպի Ծ. Արեւելք «դարձուցած կ'արտասուին»։

Զայգ ուռիները պանդուխտին երկու աղջիկներն էին, իսկ Ծ. Արեւելք ըսածը՝ նոյն ինքը, ճարոնը։ Դէպի բանաստեղծութիւն այս ձգտումը անշուշտ առուշ բնոյթ մը կը յատկանէ անհատին մէջ։ Քօրէացիները գուրգուրանքի, քաղաքավարութեան, հօր մօր և ծերերու յարգանքի խառնուածք մը ունին. կ'երեւայ սակայն թէ միշտ տանկ եղած չեն։ Հետաքրքրական զրոյց մը բարքերու այդ կերպարանափոխութիւնը սա ձեւ կը բացատրէ։

1061 թուականին, — Քրիստոսէ առաջ, — Քի-Զա օրէնսդէտ իշխանը դառնապէս կը գանգատէր իր ժողովուրդին աղմկալից բնոյթին համար։ Բաղաքավարութիւնը և քաղցրաբարոյութիւնը յարաբերութիւններու մէջ մացուցնելու դիտումով ըրած ունայն ճիգերէն ետքը հարկադրուեցաւ խրատութեան դիմել. մէկ մէթրօ տրամագիծով յախտապակիէ լայնեղր գլխարկներ փողոցի մէջ դնելը ամենո'ւն պարտաւորիչ գտնուց, յեսոյ որ և է արգելով ատ գլխարկները կատարողներուն ամենածանր պատիժներ անօրինեց։ Արդիւնքը հրաշալի եղաւ. յախտապակիին կոտրելու կատուի այդ սպառնալիքը իսկոյն մուկ դարձուց ըմբոստ Քօրէացին։ Կազը այլեւս գոյութիւն չունէր իրենց մէջ. ամէն մարդ արտաքին քաղաքավարութիւն մը իւրացուցած եղաւ՝ որ, շատ անցած, սովորոյթ մը և պէտք մը դարձաւ իրեն համար։

* *

Սովորութիւններու և կարի՛ նեւթական օրէնքներու վրայ հիմնուած ցեղի մը ամուր կարգապահութիւնը ահաւասիկ դուրս կը ցայտեցնէ այս զրոյցը, ու մանաւանդ ցոյց կուտայ անհնդարտ նկարագիրը, թեթեւսոլիկութիւնը Դեղին Ցեղին՝— ինքզինքէ՛ն անդամ զգուշացող, անձը բռնի՛ լուծին ենթարկող և զգաստութեան վարժեցնող։ Ցախտապակիէ փեղոյր, ատաժանելի մարզանքներ, մարդավարութեան ընտրանալու բանաձեւներ, ասանք բոլոր Քօրէացիներու լեղուին մէջ մտցուցած են նոր յատկանութիւններ։ Ցախտապակիէ փեղոյր, ամուսնութեան դաժան օրէնքները, անխախտ ու անվիճելի նուիրապետութիւնները, վերջապէս չինարէն լեզուն՝ դարերը խորտակող այդ ժառանգութիւնը որ օր օրի կ'ընդարձակէ իր բաներու դարբնոցը,— այդ ցնորեցուցիչ ամբողջութիւնը՝ ուր մտածումը չարաչար կը լեկուի, ծանր ասպազէններու տակ կքող երիվարի մը պէս։

Ուսանելու և դասատրաքուելու իրենց եղանակն ալ գիտենք։ Վարժապետին առջեւ ծունկ ջոքած՝ պատանի քօրէացին պատկառանքով մտիկ կ'ընէ կամ կը զուրցէ իր դասը. ատուն դարձին, կը շարունակէ աչխատիլ ծնողքին անաչառ հսկողութեանը տակ։ Վեց տարիքէն սկսելով, դասընթացքը քննութենէ քննութիւն կ'երկարաձգուի, ինչուան որ տարիքը 22էն 23ը լեռնայ։ Դասատուին դիմաց ծնրադրող տղան ամբողջ կեանքին մէջը նոյնը պիտի կրկնէ ծնողքին ալ դիմաց՝ երբոր կարգը անոնց հետ խօսելուն գայ։ և այս «ծունկի գալ» ոճը պէտք է ըմբռնել առա՛նց փոխաբերութեան։

Տղայ մը երբեք չի կրնար ծխել հօրը մօրը ներկայութեանը. անոնց համար պէտք է տածէ ամենախորին յարգանք և բացարձա՛կ քաղաքավարութիւն։ Փոխադարձաբար ծնողքն ալ պարտականութիւնը ունի զայն իր ննջարանը տաքնորդելու, վրան ծածկելու, սեւեռակին բարեխառնութիւնը ճշդելու և անոր պէտքերը հոգալու։

Կնկան դասատրաքութիւնը աւելի պարզ է։ Նախ և առաջ իրեն կը սորվեցունեն հաճելի ըլլալու արուեստը, յեսոյ հնազանդի՛ ըլլալու արուեստը։ Ամէնուն խուէլն է տեսնալ զինքը պարկեշտասուն, հեզահամբոյր և բանասեղծական խառնուածքով մը։— «Կինը ծաղիկ մըն է»։ Արդ, քօրէացի կինը կը սիրէ պճինքը, մաքուր, կոկիկ կը հագուի, տարիքին վայելուչ հոտեր կը քսուի, բերանը մշկահոտ բուսաջուրով մը ցողուելուն՝ թարմ շունչ մը ունի, ականերն ալ թեթեւ կապոյտ երանգ մը։ Նօթը տարեկանին՝ կը զատուի աղբրատանքէն ու կը քաշուի կանանոց՝ ուրկէ դուրս կ'ելլայ աշխատանք մանալու համար։ Կարգուելէն ետքն ալ օտար մարդու երես չի տեսնար բնաւ։

Ծնողքը կ'որոշէ անոր ամուսնութիւնը, և ապագայ ամոլը հարնիքէն ետքը կը հասկնայ թէ ծնողքին ընտրութիւնը իրե'նն ալ է։ Բայց Սէրը — ինչպէս ամէն կլիմայի մէջ — հոն ալ կը յաղթէ, կը հարթէ ամէնէն դժուարին արգելքները. ասիկա քօրէական վիպասանութիւններուն նիւթն է։ Երիտասարդը պարտէզի մը ծառէն օրուան օրիորդ մը կը նշմարէ. օրուան՝ քին տատանումներուն համեմատ այդ պաշտելի դէմքը պատէն վեր կը ելնայ ու փո՛յթ վար կ'անտեսի նորէն։ Կը սիրեն ղիրար։ Սիրահարը տարիներն կ'ըլլայ և ամէն սատանութիւն կը բանեցունէ զայն ձեռք ձգելու համար։ Վէպէն դուրս, գործնականին մէջ, երիտասարդը մօրը վրայ կը դնէ յոյսը և կը պաղատի ասոր. որպէսզի դեղանի և անուշիկ աղջիկ մը ճարէ իրեն։ Մանկամարդուհին ալ, իր կարգին, սպասիկ անձի մը կը յանձնէ ապագայ տէրը ճանչնալու հոգը։

Ամուսնութեան ընծայուած կարեւորութեան մէջ՝ այս խիստ բարքերը իրենց արդարացումը ունին. մարդ մը պէտք է որ կարդուի, բայց երիտասա՛րդ կարգուի։ Ալ աւելի կ'աղաւնին մայրերու իմաստութենէն) ամենաբուռն հարս մը դանելու համար, երբ մանաւանդ անկէ չը պահանջուի՝ օժիտ։

Երիկը իր կնիքը կը սիրէ ընդհանրապէս։ Հիմէնեան հանդէսը կը հաստատուի աղջկանը տունը, կարմրով պատուած սեղանի մը առջեւ՝ ուր՝ երկու կերոններու միջեւ կեցող սաղ մը ամուսնական հաւատարմութիւնը կը խորհրդանշէ։ Հարս ու փեսայ ըմպելիք կը հրամցունեն մէկզմէկու, յետոյ փեսան կոլակիցը իր առնը կ'առաջնորդէ։ Ամուսնական վկայագիրը՝ որ հարսին կը յանձնուի՝ թելով մը կը կապեն, թուղթին վրան ալ ասեղ մը կը խրթեն, ատանկով, այդ երկու առարկաներուն,— ասեղին ու դերձանին, — անհրաժեշտ միացման օրինակին մէջ ամուսնութեան վեհ իմաստը կ'ուզեն ստմնել։

Նահապետական կերպով կը կառավարուի տունը։ Հարսը կը բնակի կեսրոջը և պարոնտատին տունը միշտ։ Խօսքը տարէցի՛ն է հոն։ Երկրին մահէն յետոյ՝ արդին չի՛ կրնար ամուսնանալ նորէն։ Տղաքը հօրը ժառանգորդն են, բայց հարը ազատ է ուզածի՛ն տրամադրելի ընելու իր ունեցածը, մասնաւոր կտակով մը։

Երբ հարը այսպէս բացարձակ հեղինակութիւն մը ունի բոլորին վրայ, միւս կողմէ պարտաւոր է տատիլ իրենցներուն համար, իր բարոյական պատասխանատուութիւնը մեծ է։ Ի՞նչ տարիքի կ'ուզէ պատկանի, աղայ մը պէտք է որ ընդունի հօրը պատիժները, և եօթնասուն տարիքին անդին, ծերունին որ և է ընթացքի համար, (բլայ նո՛յն իսկ եղեռնական տարք մը), պատժապարտ չի՛ նկատուիր։

* *

Սկզբունքով, ինչ որ է հարը տունին մէջ, նոյնն է մանչուկը քաղաքին կամ գիւղին համար, կառավարիչը գաւառին համար։ Պառուոյ ասպիճանները բազմաթիւ են։ Բաղ. բարձրաստիճան մանտարէններ կը կրեն լանջանոց մը՝ որուն վրայ նրկու կարապներու պատկերը կայ, իսկ ստորադասները՝ սեւ լանջանոց մը, մէկ հատ կարապի պատկերով։ Զինուորական պաշտօնեաներուն տարբեր է, կարապի այդ խորհրդանշանին տեղ վագրինը կը դրանուի։ Կուսակալները վերին աստիճանի մանտարէններ են, կան նաեւ ուղղակի արքայէն ընտրուած պատուիրակներ։

Նախարարները սեւ կամ կարմիր հագած են, անոնք ալ մանտարէններու պէս երկու կարապ կը կրեն։ Թագաւորը և թագուհին կարմիր կը հագուին, սա տարբերութեամբ որ առաջինը ոսկեղէ վիշապներ կը կրէ կուրծքին, կանայինն և ուսերուն վրայ։

Բոլոր Քօրէացիները այսօր ճերմակ բամպակեղէն կը հագնին։ Իրենց սուգի զգեստները չի լուացուած դեղնորակ կանեփէ են։ Հօրը, մօրը կամ մեծաւորին համար երեք տարի շարունակ սուգ պահել կայ. ընտանիքի մը թաղումին առջի տասնըհինգ օրերուն մէջ ոչ ոք կրնայ միս ուտել, միեւնոյն ծոմապահութիւնը կը դրուի նաեւ իշխանի մը ծննդեան առթիւ։

Ընտանեկան յարաբերութիւններէն զատ կայ նաեւ բարեկամական յարաբերութիւնները՝ զորս կը Ջանան հաստատուն և անչահախնդիր ընծայել։ Քօրէացին յանձն կ'առնէ իր մեռնող մէկ բարեկամին կնկանը ապրուստը ապահովել։ Բարեկամին հետ չատ ծանրադիր պարագաներո'վ միայն կը որդեգրուի՝ ան՝ երրորդ յանցանքին։

Դիւրահաւատութիւն չունեցող չկայ Քօրէայի մէջ։ Ամէնէն գրապաշտ դիտունն իսկ կը հաւատայ տակաւին այն երեք մարդերուն՝ որոնք ծնունդ են առած եղեր Թիլեէի-Թիլեու կղզիէն և զայն բազմամարդ ըրեր են եղեր՝ նաւով մը հոն հասնող երեք կիներու կենակցութեամբ։

Արձանագրութիւններով ծածկուած խոշոր քար մը ծովին դէմ իր թումբ ցցուած է Քօրէայի ափանց վրայ։ տա քարը գոյութիւն ունի դեռ։ Պիտի բաւէր անոնցմէ խմաստել զայն՝ երկրին ողողումը անմիջական ընելու համար։ Բարին վրայի վաղնմի չինական նշանագիրները՝ երբոր թուղթի մը վրայ ընդօրինակուին, ամէն տեսակ հիւանդութիւն աղէկցնելու կարող են։ Եթէ ուտէք կերակուր մը՝ ուր վագրի ուսը և կարմիր պղինձը խառնուած ըլլան հաղուագիտ բոյներու, փիղին մ'ոտը պիտի տանաք։ Ուստիւէլ պաշտօնապէս արգիլուած են ատ տարաշխարհիկ խորհրդները։

* *

Քօրէական նախապաշարումները եւրոպականներուն հետ բաղդատելը բաւական հետաքրքրական է։ Կարած հայելին ու ծղրիթին երգը դժբախտութիւն կը նշանակեն։ Միեւնոյնը երգանկութիւն կ'աւետէ՝ եթէ իր թաւթաւը չը վիժի։ Երեկոյեան սարդը բարեկամի մը այցելութիւնը կ'աղդարարէ։ Ատուն՝ գուտին առջեւ կարկաչող անձեղը բարի լուրեր մըն է։ Ամէնէն վատագոյն բանը՝ ինկան մը ճամբադ կտրելն է։ Եթէ երբեք կին մը քալող զօրքերու ընթացքը կարէ, մահուամբ կը պատժուի։

Կարած հայելին, ծղրիթը, ծիծառը, դանակը, իրիկուան առտուան մամուկները, ագռաւը, անձեղը, տարեզլխուն՝ ճամբանուս վրայ հանդիպող առաջին կինը. ասոնց հոմանիշ կամ հականիշ նախապաշարումներ եւրոպացին ալ ունի։ Պէտք է աւելցունել թէ ինչպէս քօրէացիին՝ անանկ ալ եւրոպացիին համար, Երազը իրականութեան հակառակ ձեւով կը մեկնուի միշտ։

Գալով կենդանիներուն, երկիրը թռչուններո'ւն կուսայ նախապատուութիւնը։ Ագռաւը, — անոնց համար թռչուններուն այդ իշխանը, — իրրեւ իմաստուն և որդեսէր՝ ամէնուն սքանչացումը գրաւած է։ Գարագը պաշարած է իր քաղցրութեանը և որդեսիրութեանը համար։ Սագը խորհրդանշանն է... Սիրոյ և Հաստատամտութեան։ Առասպել մը կը զուրցէ թէ գիրքեր կային ուր ճգնաւորներ ագռաւներու և ծիծեռնակներու հետ խօսակցութեան արուեստը կը սորվեցնեն։ Զարմանաբէն մը նախանձէն ընկած է առ դիրքերը։

Քօրէացիներուն ընկերական վիճակը՝ ֆրանսացիներուն Միջին Դարու վերջերը ունեցած ընկերական վիճակին բաւական մը կը նմանի։ Ցաղոգած բարեբորոգութիւնը որոնք ճարտարարուեստին ներկայիս դիւրացած են և առնկ կենդանութիւն մը կուտան միջակարգաւ դասակարգին, ինչպէս նաեւ ուսմիկին։ Միւս կողմէ, Կոմբիւկիոսի տաճարները կը բանան նոր գիտութիւններու առջեւ։

Գիտենք թէ Կոմբիւկիոսի սա տաճարները բաւական բազմայոյզ հաստատութիւններ են ուր գրականութիւն, բարոյագիտութիւն ու կրօնք իրենց բաժինը ունին։ Իւրաքանչիւր քաղաք իր տաճարը ունի, բայց ամէնէն գեղեցիկը՝ որ կատարելագործեալն է բոլորին մէջ՝ Հան-Եանկի տաճարն է։ Ատենօք 2000է աւելի փիլիսոփաներու օրրանն է եղած ասիկա։

Աշխարհէն քաշուած, հոդ կ'ապրէին ալ փիլիսոփաները, «լուսաբանելով բնական օրէնքները» և հանդիսաւոր աղօթքներ ընելով տաճարին մէջ, գարնան ու աշնան, կամ աւելի ճիշդը՝ Բիանկ-Զիու մասրան մէջ։ Կառավարութիւնը հոնտեղէն կ'ստանար հանրային պաշտօններ վարելու կարող անձեր։ Աղեռաւական դասը որ մինակ ինքզինքը առանձնաշնորհումը ունէր հոնկէ ներս մնալու՝ իր ասարական քննութիւնները կ'անցուցնէր։

Թէեւ իր նախկին պերճութիւնը կորուսած, այս հսկայ Ակադեմիան քօրէացիներուն համար խանդավառութեան առարկայ մըն է։ Իրենց քաղաքակրթութեան ծաղիկն է ան, ընդունարա՛նն է իրենց իմաստասիրութեան ու իրենց գեղեցիկ զգացութիւններուն։

* *

Քօրէայի հիւսիսային կողմը, բաւական սուար բանակ մը սահմանապահները կը պաշտպանէ։ Կամաւորներէ կ'ամբողջանայ իր զունդերը, բայց դասակարգ մըն ալ կայ ուր հօրմէն զաւակին կը փոխանցուի զինուորութիւնը։ Կ'երեւայ թէ զօրքերուն աղմկաւէր նկարագիրը վրդովումի պատճառ մըն է Քօրէայի բնակիչներուն համար, որոնք կը հրմշկուին փողոցներուն մէջ և նոյն իսկ ծեծ կ'ուտեն։ Զինուորական իշխանութիւնը, Չինու մէջ եղածին պէս, ստորադաս է քաղաքական իշխանութենէն։

Վերջացնենք բսելով որ մայրաքաղաքը արտակարգ ոգեւորութեան երեւոյթ մը ունի օրուան այն պահերուն ուր պղտոտները խնդալուած են բանտ դասակարգէն, այցելութեան գացող Քօրէուհիներու ամրափակ գահաւորակներով, բարձրաստիճան պաշտօնեաներու բամբերներով, չրջուն վագոնաներով, ամպարաներով և տղաքներով։

Երկու հարիւր հազար բնակիչ իրենց աշխատանքի, հանգիստի, ուսման ու սիրոյն գործունէութիւնը կը զեղուն հոն, ուր թէպէտեւ Բարիզի կամ ուրիշ մեծ քաղաքներու յատուկ յամախաղէպ տրուանները չեն գործածուիր, բայց և այնպէս Սէուլի տաճարներն ալ նուազ ցայտուններէն և նուազ կնճռոտներէն չեն, որոնք տեղի կ'ունենան ընդհանրապէս եւրոպական ստանիներուն մէջ։

Թարգմ.
ՏԻԿԻՆ Ա. ԹԷՈՊԻԿ

„ՄԱՆԶՈՒՄԷ„Ի ԹՈՒՐԹՕՆԸ 5

ԵՐԿՈՒ ՕՐՕՐՈՑՆԵՐԸ

ՎԷՊ
ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ-ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷ

Հեղինակ — Թարգմանիչ
ԷՄԻԼ ՌԻՇՊՈՒՌ — ԳԷՈՐԳ ՍԻՄՔԷՇԵԱՆ

ՅԱՌԱՋԱԲԱՆ

Բժիշկը ծոցէն բաւական խոշոր ծրար մը հանեց, և Լուիզի երկնցնելով,

—Ահա՛, սիրելի՛ աղջիկս, ըսաւ, այս ծրարին մէջ պիտի գտնես մէկ տարուան թոշակիդ հաւասար գումար մը։ Եթէ աւելորդ դրամի պէտք ունենաս, մի՛ մոռնար զիս։ Այսօր պատրաստ ես մեկնելու, այնպէս չէ՞։

—Այո՛, այս իրիկուն իսկ պղտիկներուն հետ Ժուռաի տունս պիտի ըլլամ։

—Ուրեմն մնաս բարով, աղջի՛կս, մեղի մի՛ մոռնար մի՛ հաներ և ի հարկին գրով տեղեկութիւն տուր մեզի։

—Շա՛տ լաւ։ Դուք ալ իմ խորին շնորհակալութիւններս հաղորդեցէք ձեր ազնիւ տիկնոջ, և ըսէք թէ չվրիժի մառնամ երբեք իր բարիքները։

Ժէռվէ գլխովը հաւանութեան շարժում մը ըրաւ, և քանի մը անհրաժեշտ յանձնարարութիւններ եւս ընելէ ետքը, բաժնուեցաւ Լուիզէն։

Նորատի կինը մէկ ժամուան մէջ ամբողջացուց իր պատրաստութիւնները, և իրիկուան գէմ Բարիզէն մեկնեցաւ դէպ ի Ժուռա, իր հօրենական տունը հաստատուելու համար վերսին։

4.

Լուիզի Ժուռա դառնալէն տասնըմէկ ամիս ետքն է որ մեր ընթերցողները կ'առաջնորդենք անոր պղտիկ բնակարանը։

Լուիզ, այդ չինական անոյշ միայնութեան մէջ, թէեւ կրցած էր խաղաղ ու անդորր միջոցներ մը գտնել, բայց իր սրտին վէրքերը չէին բուժուած։

Կնոջ հոգին անդնելի խորհուրդներու բոյն մըն է, քսան են հին իմաստասէրները, ու ասիկա չա՛տ իրաւացի ըլլալ կը թուի։

Լուիզ, հակառակ իր կամեցողութեան, չէր կրցած իր մտքէն վանել ամուսնոյն յիշատակը, որ գրեթէ ամէն գիշեր իր քունը կը խռովէր։

Իրենց բաժանումէն ի վեր ո՛ և է տեղեկութիւն չէր առած անոր վրայ։

Ո՞ւր էր։ Ի՞նչ կ'ընէր։ Ի՞նչպէս կ'ապրէր։

Ո՛չ ոք գիտէր այս պարագան։

Հէք կինը երկար ատեն կը մտածէր իր անցեալ կեանքին բոլոր մանրամասնութիւններուն վրայ, և երբ բոլորովին ուժաթափ կ'ըլլար, երկու պղտիկները կը գրկէր և անոնց անմեղունակ ժպիտներուն մէջ կը Ջանար գտնել իր մխիթարութիւնը։

...Լուիզ կը շարունակէր կարել փոքրիկներուն ճերմակեղէնները, երբ յանկարծ ժամը տասը զարկաւ։

Վառարանին մէջ ճարճատող բոցերը սկսած էին աւելցնել տաքութիւնը։

Դուրսը, փոթորիկին ուժգնութիւնը կը բաղմապատկուէր, և ահարկու ձայներ կը բարձրանային ամէն կողմէ։

Ծառերուն չոր ճիւղերը կը դալարէին մեծաշառաչ և տունը կը սարսռար՝ տեսնելի մը պէս դողդոջուն։

—Ինչ սոսկալի գիշեր, Աստուա՛ծ իմ, մրմնջեց դեռատի կինը սրտադողով, աղէ՛կ որ տղաքը քնացուցեր եմ։ Ապա թէ ոչ չա՛տ պիտի վախնային։

Եւ, ժիր ու փոյթ շարժումով մը, նորէն ասեղը պտտցնել սկսաւ ձեռագործին վրայ։

Բայց, յանկարծ, գլուխը վեր առաւ սոսկումով։ Աչքերը դրան կողմը յառեցան ակամայ, և, ուշադրութիւնը լարած, մտիկ ըրաւ։

—Տարօրինա՛կ բան, ըսաւ վայրկեան մը լուռ կենալէ ետքը, ասիկա հովին ձայնը չէ՛...։ Դուրսը ոտքի ձա՛յն կայ անպատճառ...։

Պահ մը եւս մտիկ ըրաւ ուշադրութեամբ։

—Այո՛, այո՛, դուրսը ոտքի մը ձայն կայ, յարեց մտահոգութեամբ չորս դին նայելով, սա ատեն ամէն մարդ քնացած է գեղին մէջ։ Ո՞վ կրնայ եկած ըլլալ հոս ասանկ անսովոր ժամու մը մէջ...։

Լուիզ ոտքի ելաւ, բոլորովին արժանացած ու սրտաբեկ։ Բայց հազիւ քանի մը քայլ առած էր, երբ դուռը մէկէն ի մէկ բացուեցաւ մեծադղորդ, և հովը ներս խուժեց ուժգնութեամբ, իրեն հետ ներս նետելով նաեւ մարդ մը, որ գինովի մը պէս կը տատանէր։

Լուիզ ցաւագին ճիչ մը արձակեց, և, մոխիրի գոյն առած, սենեակին խորը ապաստանեցաւ։

Մարդը ներս մտաւ անշշուկ, դուռը գոցեց ամրապէս և քանի մը քայլ առաջացաւ, հեգնոտ ծիծաղ մը շրթունքին վրայ։

Լուիզ ճանչցած էր արդէն այս յանդուգն այցելուն։

Իր ամուսինն էր...։

Թշուառականը, բոլորովին գինովի վիճակի մէջ, աջ ու ձախ կը տատանէր միշտ։ Իր հնոտի ու մաշած լաթերը ցեխերու մէջ թաթխուած էին։ Մազերը, չի սանտրուելէ թնճուկ եղած, գլխարկին եզերքներէն դուրս կը թափթփէին, պժգալի տեսք մը տալով անոր։

Լուիզ, դողդոջուն և սարսափահար, կեցած էր միշտ նոյն տեղը, առանց ղղաթիկ շարժում մը ընելու։

Ցանկարծ գինովը շարուեցաւ, չոր ծիծաղ մը արձակեց, և քանի մը քայլ եւս մտնելով,

—Աղէ՛կ, աղէ՛կ, ըսաւ խռպոտ ձայնով մը, ձեր քաղաքը ասանկ ընդունելութիւն կ'ընէն իրենց էրիկներուն, հա՛...։

Լուիզ պժգանքի շարժում մը ըրաւ, և դէպ ի ետ գնաց սոսկումով։

—Ըսել է որ, շարունակեց Ռիգառ, զիս գրկելու կ'ուզենաս։ Աղէ՛կ։ Ուրեմն ես գամ քեզ գրկելու, աղուո՛ր կնիկս...։

Եւ երկու քայլ եւս առաջացաւ, երկու թեւերը տարածած ու աչքերը կրակի պէս բոցավառ։

(Շարունակելի)

ԳՆԱՀԱՏԵԼԻ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Գէորգ Սիմքէչեան էֆէնտիի ընտրանք թարգմանած վէպը առաջին օրէն իսկ մեծ ընդունելութեան արժանացաւ հանրութեան կողմէ և այսօր երբ հինգերորդ թիւին հասած ենք, հեղհեղաբ նոր յանձնարարութիւններ կ'ստանանք ԵՐԿՈՒ ՕՐՕՐՈՑՆԵՐՈՒՆ ակդնուորութենէն թերթ ղրկելու համար։

Այս վէպին ֆրանսերէն բնագիրը կարդացող ձեռնտա անձնաւորութիւն մը՝ համակրական տողերով շեշտել ենք անոր լաւագոյն կերպով թարգմանութիւնը, կ'ըսէ թէ «Երկու Օրորոցները անոր համար նախընտրելի է, որ ընթերցողին հետաքրքրութիւնը միշտ նոր նոր պատկերներով վառ պահելէ զատ, ուզ մը իսկ վրան բաց տեսարան չունի և առանց անտեղութեան կրնայ կարդացուիլ դպրոցականներէ ու դեռատա օրիորդներէ ու տիկիններէ ալ։ Հետեւաբար անոնք որ կը փափաքին համելի ժամանցի նիւթ մը հայթայթել իրենց ընտանեկան պարագաներուն կրնան ամէն իրիկուն հաւաքուիլ վառարանին շուրջ ու հրապարակաւ կարդալ

ԵՐԿՈՒ ՕՐՕՐՈՑՆԵՐԸ

Փափաքողները առաջին թիւէն կրնան ստանալ ապարանէ և լրագրավաճառներէն։

ԱՐՏԱՔԻՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

Զորս պաշտօնական հեռագիր.—Ինչ կը հեռագրէ Ծովակալ Ալեքսեվ.— Ռուսական վնասուած նաւերը կը նորոգուին.—Ճաբոնական կորուստները Բորթ Արթուրի կռուոյն մէջ.—Ցամաք ելնելու անյաջող փորձ մը.—Երկու զօրագունդ փնտացած.— Հեռագրական գիծերը խզուած։

Քաղուած Փետր. 13ի եւրոպական թերթերեն։

Հեռագիրը չորս պաշտօնական լուր բերաւ երէկ, մէկ ճաբոնական, երեք ռուսական։

Ռուս պաշտօնական երեք ընդհանուր հեռագիրներէն առաջինը կը բղխի Մուկդէնի Ալեքսեվէն։ Խմբագրուած է այն պայծառ, համառօտ, անկեղծ ոճով, որ մինչեւ հիմա Մ. Արեւելքի Ռուս Փոխարքային բոլոր հեռագրագրութիւններուն նկարագիրը եղած է։ Ահա բնագիրը.—

11 Փետր.

«Սեկարեվիչ և Բալլասա Փետր. 9ին ներքին նաւահանգիստը բերուեցան։ Այս պահուս կ'աշխատուի դոցել Բէքվիգաձի ծակը։ Զրահաւորներուն իրենց առջի վիճակին վերածման աշխատութիւնը բաւական դժուար է և ժամանակ կը կարօտի, և անկարելի է այժմէն թուական որոշել նորոգութեան աշխատութեանց լրանալուն։ Բալլասա և Նովիք իրարու հետեւ աւազան պիտի փոխադրուին։ Իմ կարծիքով նորոգութեանց աշխատութիւնները դրեթէ 15 օր պիտի տեւեն։

«Նաւախումբի բոլոր միւս մարտանաւերը, որոնք Փետր. 9ի կռուոյն մասնակցեցան և վնասներ կրեցին, Փետր. 10ին ներքին նաւահանգիստը բերուեցան պարզելու իրենց հանգամանքը և կրելու նորոգութիւնները օրոնք կը յայտնեն թէ պիտի աւարտին երեք օրէն։

«Ճաբոնական նաւախումբին դէմ մղուած կռուոյն մէջ թեթեւապէս վիրաւորուեցան և քիչ տեղէն պիտի բուժուին ծովային թնդանօթաձիգ զօրաց դէր-գնդապետ Մարենչքովսքի և երկրորդական սպայ Բէյբրոֆ, որ կը գտնուէր Օրորա մարտանաւին մէջ, որ սակայն չմասնակցեցաւ կռուոյն։

«Մանրապէս վիրաւորուած եղողներուն և զինուորներուն մէջ չորս նոր մահեր պատահեցան։ Դժբախտաբար յոյս չկայ որ Բալլասայի մէջ վիրաւորուած մարդոց մեծագոյն մասը ապաքինի, որովհետեւ անոնց տրիւնը թանձրացած է թորիլներու պայթումին ժամանակ բուրգ կազերէն։ Յայտնի է թէ թորիլները մէլխիթով լեցուած էին։ Վիրաւորներուն կը տարուին ուշադիր և փութկոտ խնամք։

«Փետր. 10ին ռուսական յածանաւեր հետազօտութիւն մը ըրին չթաքակայքը, բայց ոչ է թշնամի նաւ չտեսան։

«Պահակութեան ծառայութիւնները դիշերները կրկնապատկուած են թորիլաձաւերու և թնդանօթաձաւերու կողմէ, բայց այս գիշեր անցաւ առանց դէպքի և առանց թշնամիին հետ բախումի։»

Թեոդոսպուրկ, Փետր. 11.—Ծովային նախարարութեան ընդունած լուրերուն նայելով, Բորթ Արթուրի կռուոյն մասնակցող ճաբոնական մարտանաւերուն վրայ անկարեւոր վնասներ կրեցին։

«Ճաբոնցիք ունեցան 50 սպանեալ և 150 վիրաւոր։»

ԸՆԴՀՈՎԵԱԾ ՀԵՌԱԳՐԱԹԵԼԵՐԸ ԽԶՈՒԱԾ

Վերջապէս Բեթերսպուրկէն երրորդ հեռագիր մը հետեւեալ պաշտօնական գեկոյցը կը հաղորդէ, Ռուս սպայակոյտին կողմէ բղխած.—

Բեթերսպուրկ, 12 Փետր.— Բորթ Արթուրի Ռուս մեծ Սպայակոյտին տեղեկութեան վրայ, Զինաստանի Ռուս զինուորական գործակալութիւնը կը հեռագրէ թէ Վլատիվոսթոքը Նակազաքիի կապող ընդծովեայ պարանը խզուած է։

«Սէուլէ Մաղամքօ և Սէուլէ կէնզան հեռագրական գիծերն ալ ընդհատուած են։

«Դեռ պաշտօնական լուր հասած չէ Բեթերսպուրկ ի մասին Զէմուլբոյի նաւային ճակատամարտին, Ճաբոնցի զօրքերուն Բօրէայի ցամաքը ելնելուն, Մանչուրիոյ երկաթեայ ճամբաներուն վրայ պատահած դէպքերուն, եւն։»

Իր կողմէ ճաբոնական կառավարութիւնն ալ պաշտօնական գեկոյց մը հաղորդեց մամուլին։ Այս գեկոյցը կը պատմէր Զէմուլբոյի կռուոյն։ Ահա բնագիրը.—

Թոքիօ, 12 Փետր.— «Անգլիական, ֆրանսական և իտալական մարտանաւերը, որոնք խարսխած էին Զէմուլբոյի նաւահանգիստը նաւային կռուոյն ժամանակ, իրենց մէջ առին Վարեակի և Բօրիեցի նաւազներուն ողջ մնացողները, ինչպէս նաեւ Սունկարի Ռուս փոխադրանաւերուն նաւազները։ Կ'ըսուի թէ Սէուլի ռուսական դեսպան Մ. Բավլով ամերիկեան դեսպան Մր. Էլլէնէն խնդրեր է ողջ մնացողները փոխադրել տալ Շանհայ կամ Զէֆու։ Իրենց ուղղութեամբ, երկու ամերիկեան փոխադրանաւերով, որոնք Նոյն միջոցին խարսխած էին Զէմուլբոյի նաւահանգիստը։ Սէուլի ֆրանսական գործակատարը եւս առաջարկեց ճաբոնական դեսպանին ողջ մնացող ռուս նաւազները Զէֆու փոխադրել ֆրանսական Բասֆալ յածանաւով, պայմանաւ որ այդ ողջ մնացողները պատուոյ խօսք տան այլեւս բնաւ չմասնակցիլ պատերազմին։

«Սէուլի ճաբոնական դեսպանը հրամանագիր ստացաւ հաւանութիւն տալ այդ առաջարկութեան, պայմանաւ որ ողջ մնացողները Շանհայ տարուին և Ռուսիա խօսք տայ որ չթոյլատրէ անոնց դէպի հիւսիս ուղեւորութիւնը արդի պատերազմի ընթացքին մէջ։»

ՃԱԲՈՆՑԻՆԵՐԸ ՆՏ ՄՂՈՒԱԾ

Այս չորս պաշտօնական հեռագիրներէն դուրս — ամէնքն ալ առջի կարգինները վերաբերեալ — մասնաւոր շահեկանութիւն մը տալ կ'արժէ նաեւ հետեւեալ հեռագրին, որ կը բղխի ֆրանսական աղբիւրէ.—

Թիենձին, 11 Փետր.—«Անցեալ Գշ. Ճաբոնցիք փորձեցին զօրագունդ մը ցամաք հանել Լիսօթունի թերակղզիին ամէնէն նեղ տեղւոյն մէջ, Տըմ ծոցին խորը. իրենց նպատակն էր հաւանաբար Ռինչէոս և Թալիէնուան երթալ։

«Այս զինուորական գործողութիւնը բոլորովին անյաջող եղաւ, և երկու ռուսական զօրագունդերը որոնց յանձնուած էին ցամաք ելնել կ'երեւի թէ ի տպառոսպուս փճացած են։»

Այս հեռագիրը կ'ուղղէ և կ'ամրողջանդէ երկու օր առաջ եկած այն հեռագիրը թէ Ճաբոնցիք փորձ ըրին Բորթ Արթուրի ցամաքը օրոք հանել և չյաջողեցան։ Ոչ թէ Բորթ Արթուրի ծովածոցին մէջ, այլ մօտակայ ծովածոց մը, դէպի հիւսիս արեւմուտք։ Եթէ այն փորձը յաջողէր, տեր պիտի ըլլային Բորթ Արթուր առնող երկաթուղիին։ Իրենց պարտութիւնը նշանակալից է, կ'ըսեն միշտ ֆրանսական թերթերը։

ՉՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ ԼՈՒՐԵՐ

Ուրիշ հեռագիրներ — անգլիական աղբիւրէ — ծանուցին իրողութիւններ որոնց մինչեւ հիմա հաստատուած չեն, կ'ըսեն ֆրանսական թերթերը։

Այսպէս Տէյլի Թէլեկրաֆ Շանհայէն հեռագիր մը ստացաւ այն մասը թէ Բորթ Արթուրի ռմբահոծութիւնը կը շարունակէ անընդհատ։ երեք ռուս յածանաւեր ընկղմեցան։ Այս լուրը մինչեւ հիմա հաստատուած չէ,— ֆրանսական թերթերը կ'ըսեն — և ֆրանսական Դրօծակալութիւնը կ'ըսէ.—

Զէֆու, 11 Փետր.—«Ճաբոնական Նաւատորմիղը տեսնուած չէ Դշ.էն ի վեր։ Բորթ Արթուրի ամրութիւնները չվնասուեցան, բայց ռումբերը վնասեցին քաղաքին և բլուրին գտնուած տուներուն։»

ՍբաՆsurs ալ հետեւեալ հեռագիրը հրատարակեց.—

Թիենձին, 11 Փետր.—«Զրոյց կայ թէ քանի մը ռուս յածանաւեր Վլատիվոսթոքէ գալով Դշ. օր ռմբահոծեցին Հաքատաթէն։

Այս լուրը, եթէ իրաւ ըլլայ, շատ կարեւոր պիտի ըլլայ, որովհետեւ ասկէց սա՝ պիտի հետեւէր թէ Ռուսիա սկսած է Վլատիվոսթոքի նաւային ոյժերը օգտակարապէս գործածել ռմբահոծելու համար Ճաբոնի գլխաւոր քաղաքները հաղորդակցութեան վրայ. բայց մինչեւ հիմա հաստատուած չէ այս լուրը, ընդհակառակն։

ՀԱՆԳԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ռուսերէնական Պանքային վարչութիւնը հանգանակութիւն բացած է ռուս վիրաւորներուն համար։ Բարիզի ռուս դեսպան Մ. Նելիտով 500 ֆր. նուիրեց, 10,000 ֆր. ալ նոյն Պանքային Բարիզի մասնաճիւղը։

Բեթերսպուրկի Բաղաքագետութիւնը մէկ ու կէս միլիոն ռուպլ քուէարկեց զինուորական գործողութեանց համար։

ԲԵԹԵՐՍՊՈՒՐԿԻ ՄԷՋ

Ահագին թափօր մը քաղաքին կեդրոնական պողոտաներէն անցաւ։ Թափօրը կը կազմէին զանազան եկեղեցիներու դպրապետները, ուսանողները, ազգային դրօշներ կրելով։ Թափօրին կը հետեւէր խուռն բազմութիւն մը։ Թափօրին մասնակցողները մեծ ցնծութեամբ կը բռնէին և կը համբուրէին ճամբուն վրայ իրենց հանդիպած բոլոր զինուորականն և նաւային սպաները, իրենց ուսերուն վրայ կ'առնէին զանոնք և կը ծափահարէին խանդավառ ոգեւորութեամբ։

Ամենային Պալատին դիմաց անապին հրապարակը հասնելով, ամբոխը երգեց Ազգային Երգը և ուրիշ ռուս հայրենասիրական երգեր։ Եւ ոտ իրարու հետեւ խանդավառ ծափեր կը թնդացնէին օդը։ Ցոյները կրկնուեցան Բավլովսքի Զօրագունդին զօրանոցներուն դէմ, և նոյնօրինակ ոգեւորութիւն մը տեսնուեցաւ նաեւ ֆրանսական դեսպանատան առջեւ, ուր ի պատասխանի բարձրաձայն և յարատեւ կոչումներու, դեսպանը և տիկին Պոմբան դեսպանատան պատշգամբէն հեռ, ինչպէս նաեւ Ռուսիոյ պատերազմական նախարար զօրավար Բուրոբաքինն, որ այդ միջոցին դեսպանատունը կը գտնուէր, քանի մը վայրկեան պատշգամը ելան և խնամակալութիւն ընելով շնորհակալութիւն յայտնեցին։

Երեկոյին ուրիշ ուեւէր եռանդուն ցոյց մը տեղի ունեցաւ։ Ուսանողներուն թափօրին առջեւէն կը քալէր եռաժշտախումբը, ուրիշ թափօր մը կազմուած էր դեռատի աղջիկներէ, և երրորդ մըն ալ գործաւոր դաստակերգէն։ Գլխաւոր փողոցներէն անցան երգելով Ազգային Երգը, և ժողովրդային երգեր։ Ահագին բազմութեան մը ուղեկցութեամբ, դարձի կեցան կարգաւ Մարդոնի Մայր Եկեղեցին և Ս. Միքայէլի մատուռին դէմ։ Անկէց յառաջացան դէպ ի Անիչքով պալատը, ուր կը բնակին Մայր Կայսրուհին և գահաժառանգ Միխայիլ Մեծ Դուքը։ Հոն ազգային երգերը երգուեցան ուեւէր խանդավառութեամբ, և կրկին ու կրկին ծափեր կը թնդային։ Ռարիկանական գունդ մը բարիկարգաբիւրը կը պահպանէր, արդէն խուժանը վերջին սահման հանդարտ էր իր ռուս հայրենասիրական խանդավառութեան առն։

*** Ռուսիոյ Մայր Կայսրուհին որ Կարմիր Խաչի ընկերութեան նախագահուհին է, հրաւէր կարդաց նոյն ընկերութեան միջոցներ ձեռք առնել պատերազմին մէջ վիրաւորներուն տառապանքները մեղմացնելու համար։ Մասնաճիւղ մը հաստատուեցաւ Զմեռնային Պալատին մէջ։

*** Բիեվի մէջ ալ դարձեալ հայրենասիրական մեծ ցոյց մը ըրին Ռուսք։ Բազմաբուեռեան վարժարանին ուսանողները և միջնակարգ ու տարրական դպրոցներուն աշակերտները երաժշտախումբերով և դրօշներով ու թափօրով անցան փողոցներէն։ Համալսարանին մեծ սրահին մէջ Տնօրէնը և գաւառական կրթական տեսուչը ճառեր արտասանեցին ուսանողներուն։ Մոսկուայի մէջ ալ նոյն օրինակ թափօրներ կազմուեցան, որոնց մեծ մասամբ կը մասնակցէին գործաւորները։

ՌՈՒՍԻՈՅ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Նիքոլա Զարը Մանչուրիոյ Ռուս հեծելազօրաց վերին հրամանատարութիւնը յանձնած է Լուի Նաբոլէան իշխանին, որ կովկասեան Բանակին մէջ կը գտնուի նոյն պաշտօնով։ Իշխանը, որ իր մօրը հետ Ժընէվի մօտերը կը գտնուէր, ուղղակի Զարէն հեռագիր ստանալով, անմիջապէս Բեթերսպուրկ մեկնեցաւ։

Ռուսիա երկու գերմանական շոգենաւ վարձեց Հոմսպուրկի նաւահանգիստէն։ Առաջինը Վլատիվոսթոք մեկնեցաւ թնդանօթ, զէնք, ռազմամթերք և վառօդ բերեցաւ։ Երկրորդ շոգենաւն ալ քանի մը օրէն ճամբայ կ'ելնէ։

*** Մերժուեցաւ Ռուս կառավարութեան առաջարկութիւնը Բորթ Սաիտի Աւազանին մէջ քաշելու վնասուած Ռուս Թորպիլանաւ մը։

*** Ճիպուտիի առջեւ կը սպասէ ռուսական հետեւակը մը մինչեւ որ մինչեւ Փետր. 18 ուրիշ ռուսական զրահաւորներ Սուէզէն անցնելով իրեն միանան։

*** Բեթերսպուրկի Հեռագրական Վարչութիւնը դադրեցուց հեռագիր ընդունելը Սիպերիոյ ճամբով Մ. Արեւելք, որովհետեւ այդ գիծը այսուհետեւ մի միայն պաշտօնական հեռագիրներու վերապահուած է։ Մասնաւորներու հեռագիրները այսուհետեւ Մ. Արեւելք պիտի ղրկուին Կովկասի և Զարսկոյսեանի ճամբով, Ճուլֆիի-Ուլչիր գծին վրայ։ Հետեւաբար Մ. Արեւելքի հետ հաղորդակցութիւնները ժամանակ մը խիստ դժուարութիւններու և ձգձգումներու պիտի ենթարկուին։

*** Ֆրանսայի մասնագէտներ կարծիք կը յայտնեն թէ վաղ կամ ուշ զան ճաբոնական շարժում մը տեղի պիտի ունենայ Բորթ Արթուրին եռեւը երկաթուղիին վրայ։ Ճաբոնցիներուն ցամաք ելնելու համար ամէնէն նպաստաւոր տեղերէն մէն է Եօնկամբ, Նալու գեղին ձախ եզերքին վրայ, դեղատերամին մօտ, ուր դէպ ի ծովեզերքը ջուրերը քաւական խորունկ են։ Բանի անդրին փորձը կրնայ ունենալ Վիժուլի վրայ, և յառաջխաղացութիւնը կրնայ տեղի ունենալ Նիու Զուանկի հարաւային կողմը կէտի մը վրայէն։ Այսպիսի գործողութիւն մը անշուշտ շատ մը վտանգներ ունի, Ռուսք զինուորական շատ կարեւոր ոյժ մը կրնան հանել Ճաբոնցիներուն դէմ։ Ակէց զատ, սառոյցը ծանր խոչընդոտ մըն է։ Երբ 1894ին Ճաբոնցի Մարէշալ Օեամա Բորթ Արթուրի վրայ յարձակեցաւ, իր բանակը ցամաքին վրայ հանեց պաշտպանութեամբ ճաբոնական նաւատորմին։ Ճաբոնցիք Բիցուվոյի արեւելեան կողմը ցամաք ելան, բայց այդ ձեռնարկութիւնը կրկնուելու միջոցին ուսագին դժուարութիւններու պիտի պատահին Ճաբոնցիք։ Հարաւային Մանչուրիոյ ամբողջ ծովեզերքը խիստ ծանծաղուտ է, ընդհանրապէս ծովեզերքէն հինգ մղոն հեռի միայն ջուրին խորութիւնը հինգ զրկալչափի կը հասնի, և տեղ տեղ ալ տասը մղոն անդին, և երբեմն ալ տեղատուութեան ժամանակ ծովեզերքին առջեւ մինչեւ մէկ մղոն հեռի ջուրերը կը քաշուին։ Եալուի նաւահանգիստները սովորաբար սառած կը մնան մինչեւ Մարտին կէսը։ Թաթունկքաու գետաբերանին Մանչուրիական կողմին վրայ է, մինչեւ մէկ մղոն հեռի ցեխ ունենալով իր դէմը, նաեւ դեռ ի տրեւմուտք նոյն վիճակին մէջ կը գտնուին Թաքաչան և Բիցուվօ։

Տալնիի և Բորթ Արթուրի ծովեզերքները ամենախիստ ձմրան մը միջոցին միայն կը սառին, բայց տարակոյս չկայ թէ այս պահու Բորթ Արթուրի ուղղութիւնը և քարափները սառած են։ Նիու Զուանկ, որ շատ նպաստաւոր տեղ մըն է երկաթուղիին վրայ յարձակման մը, Լիաօթունկ ծովածոցին կողմ, միակ նաւահանգիստն է, և 17 ոտնաչափ ջուրին տակը խորութիւն ունեցող նաւերը կրնան անցնել, սակայն տարւոյն այս եղանակին մէջ սառոյցի նեղութիւնը կայ։ Հետեւաբար Ճաբոնցիներուն տակաւ դժուարութիւնները պզտիկ չեն, և Ճաբոնցիք պիտի պարտաւորուին ռուսական խիստ ընդդիմութեան մը յաղթահարել նախապէս, դէպ արեւելք կամ դէպ արեւմուտք ցամաք ելնելու համար։ Փոխադրանաւերը եւս խիստ դժուարութեամբ կրնան մատնել ծովեզերքներուն, որոնք ռուսական թընդանոթներով պաշտպանուած են, և ապատանելիք տեղ չունին, մանաւանդ հարաւային Մանչուրիոյ կողմերը։

Այս դիտողութիւնները կ'ըլլան նպաստակ ունենալով ցոյց տալ կացութեան անստուգութիւնները։ Ճաբոնցիք իրենց բուն նպատակը պիտի ծածկեն, և կ'աշխատին խաբել իրենց հակառակորդները կեղծ շարժումներով և խնալ գրոյցներով։ Բորթ Արթուրի առջեւ ռուսական նաւատորմը զորձի բռնելով, իրենց փոխադրանաւերը միջեւ Չէմուլբօ քաշեցին, բայց իրենց դժուարութիւնները չատ աւելի պիտի ծանրանան եթէ Մանչուրիոյ ցամաքը ելնել ուզեն։ Այսու հանդերձ, ծովեզերքները և ցամաքը լաւ ճանչնալու առաւելութիւնը ունին, և Ֆրանսայի մասնագէտները կ'ըսեն թէ Ճաբոնցիք միջոց մը պիտի գտնեն Ռուսիոյ ցամաքային ջրանը ծակելու։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ

Վիլհէլմ կայսր և Զարին վերջին տեսակցութեանց միջոցին, որոնք անցեալ տարի աշնան տեղի ունեցան Վիլպատէի եւ Տարսկոյսի մէջ, Նոցին Վեհափառութիւնք երկարօրէն խորհրդակցեր են Ռուսիոյ եւ Ճաբոնի միջեւ պատերազմի մը հնարաւորութեան վրայ։ Ռուս կառավարութիւնը այդէն քանի մը ամիսէ ի վեր տարակոյս չուներ թէ դիմեալ կռիւը տեղի պիտի ունենար։ Թէ ի՛նչ անցաւ երկու կայսրերուն խորհրդակցութեանց միջեւ Վիլպատէի եւ Տարսկոյսի մէջ, Լօքալանցայկը գերման պաշտօնական թերթը կը յայտարարէ թէ Զարը կայսեր առաջարկեց պայմանագրութիւն մը կնքել, այն մտօք թէ Ռուսիոյ եւ Ճաբոնի միջեւ պատերազմին ժամանակ, Գերմանիա խաղաղասէր դիրք մը բռնէ Արեւմտեան սահմանագլխին վրայ։ Բայց պայմանագրութիւն չկնքուեցաւ, որովհետեւ Վիլհէլմ կայսր յայտարարեց թէ աւելորդ է այդպիսի պայմանագրութեան, քանի որ Գերմանիոյ միտքէն չանցներ բնաւ գժուարութիւններ յարուցանել ռուսերէրման եւրոպական սահմանագլխին վրայ Մ. Արեւելքի շրջափոթութիւններու միջոցին։ Զարը այլ եւս չպնդեց։

*** Գերմանիա եւ Ամերիկա դիւանագիտական չատ կարեւոր բանակցութիւններու մէջ կը գտնուին այս պահուս, պատերազմը չինական երկիրներու մէջ չընդհարացնելու համար։ Իրենք որոշած են գլխաւոր գործիչները ըլլալ պատերազմի սեւեռութեան միջոցին Մ. Արեւելքի միւս դիտերուն վրայ խաղաղութիւնը պահպանելու։ Ճաբոնցիները պիտի արդիւնեն եթէ չինական հողեր գրաւեն, սակայն խնդիրը Մանչուրիոյ վրայ ըլլալով, եթէ Ճաբոնցիք իրենց զինուորական գործողութիւնները ա՛յդ ցամաքին վրայ կատարեն, ազատ պիտի թողուն։

*** Աւստրիոյ պատերազմական նախարարութեան գաղտնի տեղեկութեանց գլխաւոր հարիւրապետ Առալպերթ Կիրամաթա՝ Թրիէսթէի ճամբով Ճաբոն գնաց Ճաբոնական բանակին շարժումներուն հետեւելու համար։ Նաւային կցորդ մը ալ արդէն ճամբայ հանուած էր։

ՃԱԲՈՆԻ ԱԶԳԱՑԻՆ ԵՐԳԸ

Ճաբոնի Ազգային Երգը կը կոչուի Քիմիկայօ, որ կը նշանակէ «Թագաւորութիւն Վեհապետին»։

Երգը ամբողջ մաղթանք մըն է ի պատիւ Միքադոյին.—

Թո՛ղ Վեհապետին
Հազարաւորի տեւէ թագաւորութիւնը,
Եւ տասնաւոր ալ թանձրանան,
Քարանան։

ՆՈՐ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Լոնտոնի ճաբոնական դեսպանը հրատարակութեան տուաւ հետեւեալ հեռագիրը.—

«Մանչուրիոյ վերաբերեալ երկու ճաբոնական առեւտրական շոգենաւեր, որոնք Սաքաթայէն Օթարու (Եկօ կղզին) կ'երթային, Հարուսաշիի ծովեզերքին բացերը յարձակում կրեցին և ամբակոծուեցան չորս ռուսական զրահաւորներէ։ Հաւանաբար Վլատիվոսթոքի ռուս նաւախումբն էր ատիկա։ Շոգենաւերէն մին ընկղմեցաւ, բայց միւսը յայտնեցաւ փախչիլ և Ֆուքուեսամա հասաւ (Եէզօ)։»

Ընկղմած շոգենաւը 1863ին շինուած էր։

Տէյլի Մէյլ կ'ըսէ թէ յառաջիկայ շաբթուան սկիզբը Եալու գետին վրայ մղուած մեծ ճակատամարտի մը լուրը պիտի առնենք 200,000 Ճաբոնցիներու և 70,000 Ռուսներուն միջեւ։

Իտալացի ծովային ճարտարագէտ Բօղիանօ, որ Արժանթինէ գնուած ճաբոնական զրահաւորներէն մէկուն հետ ճամբորդեց, Բօլոմպոյէն կը գրէ թէ բոլոր ճաբոնցի նաւազները համոզուած էին թէ պատերազմը պիտի յաղթարարուէր։ Ռուսերուն կողմէ գրաւուելու երկիւղէն, երկու մարտանաւերը Ճաբոնի առեւտրական դրօշը պարած էին։ Անգլիական զրահաւոր մը կ'ընկերանար անոնց։

Բեթերսպուրկէ կը հեռագրուի Բարիզ թէ քանի մը ռուս Պանքներու կացութիւնը գէշցած է։ Ուրիշ հեռագիր մը կ'ըսէ թէ Ռուսիա 60 միլ. անգլիական ոսկի պատերազմական գանձ մը ունի։

ԷՏՈՒԱՐԴ ԹԱԳԱՒՈՐ ԵՒ ԼՈՆՏՈՆԻ ՌՈՒՍ ԴԵՍՊԱՆԸ

Նշանակալից դէպք մը տեղի ունեցաւ Ուինտսորի արքայական դղեակին մէջ։ Մեծ շքեղութեամբ կը կատարուէր հոն թագաւորին խնամի Թէքի Ալեքսանդր իշխանին ամուսնութիւնը Ալիս իշխանուհիին հետ, որուն հանգուցեալ հայրը Լուտուիկ Է.ի եղբայրն էր։ Դղեակին մատուռին մէջ արարողութեան վերջանալէն ետքը, թագաւորը, թագուհին, արքայական ընտանիքը, բոլոր հրաւիրեալները և դեսպանները հաւաքուեցան պատմական դղեակին շքեղ սրահներէն մէկուն մէջ։ Թագաւորին և թագուհիին մուտքին անմիջապէս վերջ, Էտուարտ թագաւոր ամէնուն մէջ աչք պտտցնելով նշան ըրաւ ռուս դեսպանին որ իրեն մօտենայ։ Անոր ձեռքը թոթուեց և երկար խօսակցութեան մը սկսաւ։ Կէս ժամ ամբողջ Էտուարտ թագաւոր դեսպանին հետ խօսեցաւ մի միայն Մ. Արեւելքի վերջին լուրերուն վրայ։ Բոլոր ներկաները ամէնէն ալ լուռ ու մունջ կեցած էին, և թագաւորին ու դեսպանին կողմէ կը նայէին։ Ն. Վեհափառութիւն խօսակցութենէն վերջ նորէն ամենայն սիրով թոթուեց ռուս դեսպանի ձեռքը։ Եւ ապա դեսպանը գնաց միւս դեսպաններուն խումբին միացաւ։ Այս դէպքը ամէնուն ուշադրութեան առարկայ եղաւ, և մեկնութիւններ տրուեցան։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ՆՈՐԱԳՈՅՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԲՈՐԹ ԱՐԹՈՒՐԻ ՆՈՐ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

(Մասնաւոր հեռագիրներ)

ԼՈՆՏՈՆ, 15 փետր.— Բորթ-Արթուրի բացերէն անցնող երեք ռուս թորպիլանաւեր բանուեցան Թշնամիներէ և ընկղմեցան։

—Ճաբոնցիք Գորանցուցին Վլատիվոսթոքի ռուս նաւատորմին հետքը։

—Ճաբոնական փոխադրանաւ մը, ուր 1800 հոգի կային, կորսուեր է։ Մարդ չէ ազատած։

—Ճաբոնցիք, Զէմուլբոյի և Զէֆուի միջև արեւագրական հեռագիր մը կը կազմակերպեն։

(Գործակալութեանց հեռագիրները)

ԲԱՐԻԶ.—Ծովակալ Ալեքսէվ պաշտօնական տեղեկագրով մը կը ծանուցանէ թէ Ճաբոնցիք 19,000 զօրք ցամաք հանած են Զէմուլբօ։

—Ծովակալը կը ծանուցանէ նաեւ թէ կառավարութեան թէ անգրպիերիան և արեւելեան Չինական երկաթուղիները քանդելու փորձեր եղած են։

—Բէքքինէն կը հեռագրեն թէ Չինական կառավարութիւնը ծանուցած է պետութեանց թէ օտարներէ գրաւած երկիրներու պատասխանատու չի դիտուիր ըլլալ ինք։

ԼՈՆՏՈՆ.—Թիէնձինէն հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ, Փետր. 12ին նոր ճակատամարտ մը տեղի ունեցեր է Բորթ Արթուրի առջև։ Ռուսական երեք թորպիլանաւեր ընկղմեր են նոյն իսկ Բորթ Արթուրի բերդերուն ռումբերէն, չիմոթութեան մը հետեւանքով։ Ճաբոնական փոխադրանաւ մը, որուն մէջ 1800 հոգի կային, ընկղմեր է։

—Բորթ Արթուրէ ստացուած լուրերէն կ'ըսեն թէ Ճաբոնցիք պիտի դէն 24,000 զօրք ցամաք հանած են Բօրէա։

—Մարճինկն Լիսբր Սէուլէ հեռագիր մը կը հրատարակէ ծանուցանող թէ, Սէուլի Ճաբոն դեսպանը պտնանցած է վարչական Եուկիքի ձերբակալումը, որ անկարգութիւններ կը պատճառէ Բօրէայի մէջ։

ԹՈՒՐԻՕ.—Վօլֆ հեռագրական Գործակալութիւնը կ'իմանայ թէ, ռուսական Ասֆօլ շոգենաւը։ որ ճաբոնական պայթուցիկ ռումբերէն մեծապէս վնասուած էր, Փետր, 13ին ընկղմեր է։ Կը հաստատուի թէ Ռուսերը 29 սպանեալ և 60 վիրաւոր ունեցած են։

ԲԵԹԵՐՍԳՈՒՐԿ.—Սպայակոյտի պետ Զօր. Բիլուկ Բորթ Արթուրէ կը հեռագրէ թէ, կացութիւնը երեկ ոչ է փոփոխութիւն չէ կրած և թէ Փետր. 8ին Բորթ Արթուրի առջեւ յարձակման պատճառ ճաբոնական երեք մարտանաւ ընկղմած են։

ՆԻՒՈՒ-ԶՈՒԱՆԿ.—Ամերիկեան հիւպատոսը բաղաքէ փախչող ճաբոնցիներուն դէմ Ռուսերու բռնած ընթացքին համար։

ԼՈՆՏՈՆ.—Բոպէէն կը ծանուցանեն թէ, Ճաբոն նկատելով որ Ռուսիա կէ յարձակի ռուսերական չվնասած նաւերու դէմ, որոշեց որ իր մարտանաւերը գրաւեն ռուսական բոլոր նաւերը, առանց նկատի առնելու անոնց մեկնումի թուականը։

ԲԱՐԻԶ. — Բարիզեան թերթերու Տնօրէնները որոշեցին հանգանակութիւն մը բանալ ի նպաստ ռուս բռնակի վիրաւորներուն։

ՎԻԵՆՆԱ.—Հեռագրական գաղտնիութիւնը սկսաւ արդէն գործադրուիլ պաշտօնական եղանակով։ Մեկ քանի հատ խօսքեր գոնունակութիւն յայտնեցին որ Տէրութիւնը որոշած է բացարձակ չեզոքութիւն պահել ռուսերէ ճաբոնական կռուի հանդէպ։ և յոյս յայտնեցին թէ արտաքին գործոց նախարարին յայտնած կարծիքը պիտի հաստատուն իրողութիւններ և Մ. Արեւելքի վէճը ո՛ և է անդամաս ազդեցութիւն չպիտի ունենայ միջազգային յարաբերութեանց վրայ։

ԲԱՐԻԶ.—Լոնտոնէ առնուած վերջին լուրերը կ'ըսեն թէ, Բորթ Արթուրի եկած վերջին տեղեկութիւնները ոչ է նոր իրողութիւն չեն իմացներ։

—Բարիզի Մակարանը չատ հանդարտ էր։ Գնատակ արժեթղթերուն գիները քիչ մը ինկան։ Ոսկեհանքերու թղթերը հաստատ են։

ՊԵՐԼԻՆ.—Ուրբաթ իրիկուն պաշտօնական պարահանդէսին մէջ Վիլհէլմ կայսրը երկարատեւ տեսակցութիւններ

ունեցաւ ռուսական և ամերիկեան դեսպաններուն հետ։

ՎԻԵՆՆԱ.—Օսլապիա մարտանաւը, Տիմիդրի Սօնմոյ և Օրորա յածանաւերն ու եօթը թորպիլանաւեր անցան Բէրիմ կղզիէն (Կարմիր ծովու Պապէլ Մանէպի նեղուցը)։

ՄՈՍԿՈՒԱ.—Կարմիր Խաչի Ընկերութիւնը որոշեց 4000 հոգինոց շարժուն հիւանդանոց մը կազմել. այդ նպատակով մեծաքանակ նուէրներ կը հասնին։

—Մոսկուայի վաճառականները հանգանակութեան ձեռնարկելով որոշեցին մէկ միլիոն ռուպլի հաւաքել։ Եթէ այդ գումարը չգոյանայ, մնացած մասը իրենք պիտի տան։

ԲԱՐԻԶ.—Այս տեղի ռուս դեսպանատունը ամէն օր բազմաթիւ Ֆրանսացիներ կը դիմեն, փոփոխ յայտնելով իբրեւ կամաւոր Ծ. Արեւելք երթալու։

ԲԻՑՈՒՐԿ (Ամերիկա).—Ռուսիա մէկ միլիոն թոնս ածուխ գնեց։

ԲԵԴԵՐՍՊՈՒՐԿ.—Ռուսական յածաւորակներու և թորպիլանաւերու խումբ մը ճամբայ ելած է գտնելու ճարոնական նաւաբեմիները որ քանի մը օրէ ի վեր երեւան ելած չէ։

ԿԱՆԽԻ՛Կ, ԿԱՆԽԻ՛Կ

Կանխիկ է Մանզումի բանակցինը և իրենց յանձնարարութեան հետ դրամ չդրկողներ պարտք տեղը թերթի կը սպասեն։ Կանխիկի սկզբունքը բացարձակ է ներկայ տարեշրջանէն սկսեալ և կը խնդրենք որ մեր չվճարող բաժանորդները չվշտանան եթէ ընդհատենք թերթերու ապառումը։ Նոյն յանձնարարութիւնը պէտք կ'զգանք ընելու մեր մեծայարգ գործակալներուն եւս որ անյապաղ դանձեն ՄԱՆԶՈՒՄԻԷ բաժանեգիններն ու նոր բաժանորդներուն անունին հետ դրկեն նաև բաժնեգինը։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ

ԱՄԵՆ. Ս. Պատարագ Հայրը երէկ առաւ Մայր Եկեղեցիին մէջ նախագահեց եկեղեցական արարողութիւններուն, որոնք այնքան ներգաշնակօրէն կ'երգուէին Ղեւոնդեանց քահանայից ոճին առթիւ։ Քահանաները սաղաւարտ դրած գլուխնին, կը մասնակցէին այդ երգեցողութեանց օրոնց աւարտումէն ետքը ընդունեցին թէ՛ Ս. Պատրիարք Հօր և թէ ուրիշ եկեղեցականներու ու աշխարհականներու շնորհաւորութիւնները։

*** Իւսկիւտարի Ս. Խաչ եկեղեցիին մէջ ալ վայելուչ հանդիսաւորութիւնով կատարուեցաւ Ղեւոնդեանց ոճը նախագահութեամբ թաղին քարոզիչ Տ. Վահագնեան Սրբազանի և մասնակցութեամբ բոլոր քահանաներուն որոնք սաղաւարտ ի գլուխ կը կատարէին եկեղեցական արարողութիւնները։ Տ. Մկրտիչ Ս. Արքեպիսկոպոս և թաղին ազգայիններէն ոմանք ժամերգութեանց աւարտումէն ետք քահանայից սենեակը երթալով շնորհաւորական այցելութիւն տուին անոնց ու պատուաստիրուեցան պատշաճ մեծարանքներով։

ԿԻԼԻԿԻՈՅ շնորհազարդ Ս. Կաթողիկոսին անուան ուսնամբութեան առթիւ վճարկէն բոլոր Առաջնորդարաններէն և պաշտօնական ազգայիններէն շնորհաւորական հեռագիրներ ղրկուած են Ն. Ամենապատուութեան։ Նոյնպէս շնորհաւորութիւն յայտնած են հեռագրաւ Պոլիս գտնուող Սիսի միաբաններէն Տ. Մկրտիչ Արքեպ. Վահանեան և Տ. Ներսէս Ծ. վրդ. Դանիէլեան։

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ Հայրը նախընթաց օր Ա. գործակատար Արիս էֆ.ի հետ, Կայս. Պալատ գնաց։

ՊԱՆՏՐՄԱՑԻ Դաւառ. Ժողովին անդամները ամբողջացած են։ Անոնք վաւերացուելէն ետք, պիտի ընտրուին Պանտրմայի Վարչական Ժողովները։

ԵՐՈՒԱՆԴ ՎՐԴ. Փէրատէեան Բդի ժամանեց։ Տեղւոյն Բաղ. Ժողովը խնդրեց Պարիարքարանէն որ Բդին իբր առանձին վիճակ նկատուի և աւանդնորդի մը տէր ըլլայ։ Երուանդ վրդ. կարգ մը տեղեկութիւններ կուտայ Բդիի վանքերուն աւերակ վիճակին վրայ, այնպէս որ զանոնք և մասնաւորապէս Ս. Կարապետի վանքը նորոգելու համար մօտ 400 ոսկի գումարի մը պէտք կը շեշտէ։ Տ. Երուանդ վրդ. տեղեկութիւններ կուտայ նաեւ Բդիի գիւղերուն կրթ. և եկեղց. վիճակին վրայ, որոնցմէ շատեր վարժարան չունին, իսկ քաղաքին եկեղեցին և դպրոցը աննախանձելի վիճակի մէջ են։

ԳԱԱԹԷՄՈՒՆԻի Թաղ. Խորհուրդը խնդրեց Պարիարքարանէն որ Պարտ. փոխանորդին Պէրաթը փոխով ղրկուի։ Պարիարքարանը այս մասին Թագրիր մը մատոյց Բ. Դրան։

ԿՐՕՆԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԸ երէկ գումարուեցաւ և զբաղեցաւ հեռաւեալ խնդիրներով.

1. Ս. Պատրիարք Հայրը կարդաց իր պատրաստած մաքրաքաղաքիս դպրաց դասերուն յաւուրեկ 70 յօդուածով կանոնագրութիւնը։ Ժողովը իր հաւանութիւնը յայտնեց և որոշեց գործադրութեան դնել զայն։

2. Բաղէշի Խաչն Ժողովը բացատրութիւններ տուած էր տեղւոյն երկու քահանայից վերագրուած գողութեան մասին։ Ժողովը որոշեց յանձնարարել Առաջնորդ Տ. Եղնիկ վրդ.ի որ քննութեան ելքին մասին տեղեկութիւններ տայ։

3. Ժողովը նկատի առաւ Բաղէշի Ս. Գէորգ եկեղեցիին 4 արժէքաւոր չուրջառներուն ծախուելուն խնդիրը։ Որոշեց որ ասկէ վերջը եկեղեցապատկան գրքերու և գոյքերու վաճառումին համար նախապէս պէտք է արտօնութիւն խնդրել Կեդրոնէն և առանց անոր արտօնութեան առաջնորդարանները զատատանատու պիտի նկատուին։

4. Պալաթի Դպրաց Դասին նոր Տնօրէն Խորհուրդին պաշտօնը հաստատեց։

5. Աղթամարի Կաթող. Տեղապահ Տ. Արսէն վրդ. տեղեկագրած էր թէ, Վանայ ամերիկեան որբանոցին մէջ պատսպարուող Հայ աղջիկներու դաստիարակութեան մասին, միսիոնարին հետ խորհրդակցութիւններ կատարած և իրենց մայրենի եկեղեցիին աւանդութեանց անվնաս պահպանումի մասին եկեղեց. վեց պայմաններ առաջարկած է որոնց գործադրութեան պիտի հսկէ Վանայ մէջ կազմուած յանձնաժողովը։ Ժողովը որոշեց գրել Արսէն վրդ.ի որ նոյն ուղղութեամբ և արթնամտութեամբ շարունակէ գործերը։

6. Ազգ. Հիւանդանոցին մէջ պատաղարեալ Զմշկածագի Տ. Վահան քհնյ. Ժամկոչեանի կրօնական մէկ ճառատասխութիւնը կարդաց և առ այժմ անյարմար տեսաւ անոր հրատարակութիւնը։

7. Մարսիլիոյ Հայ. Մատուռին Հոգաբարձութիւնը ծանուցանելով թէ Տիարպէքիրի Տ. Յովհաննէս քհնյ. Մինասեանը Եգիպտոսէն հոն երթալով կը պաշտօնավարէ և իրենք գոհ են, կը խնդրէր որ իրենց հոգեւոր պաշտօնեայ կարգուի։ Ժողովը արժան պատեց նախ տեղեկութիւններ ուղել Տիարպէքիրի Առաջնորդարանէն՝ յիշեալ քահանայի մասին։

Ժողովը յառաջիկայ շաբթու նիստ չպիտի գումարէ։

ՍԿԻՒՏԱՐԻ Աղքատախնամը իր ընտրութեանէն ի վեր գովելի գործունէութիւն մը ցոյց կուտայ և ամէն ջանք չի խնայեր թաղին աղքատներուն անունով ժողովուած դրամները լոկ իր նպատակին գործածելու։ Տնօրէն Խորհրդոյ անդամներէն ոմանք շատ առատ անձամբ կ'այցելեն աղքատ հիւանդներուն տուները ու զանոնք կը մխիթարեն։ Թէ՛ հիւանդներուն և թէ պզտիկ տղայոց գուլպայ և բուրդ ֆանէլա բաշխուած է քանի մը օրէ ի վեր և վերջին կարգադրութեան մը համեմատ Տօքթ. Խորխոռունի ամէն առտու Աղքատախնամի գրասենեակը պիտի գտնուի ձրիաբար պատուաստելու համար աղքատ մանկտիները։

ԻՒՆԻՈՆ ապահովագրական ընկերութեան Թուրքիոյ Ընդհ. Տնօրէն Սիմոն էֆ. Գայսերլեան որ զբօսական պայմի մը համար Եւրոպա գացած էր, երէկ Մայրաքաղաքս վերադարձաւ Ձեպընիայ կառախուսմով։ Դիմաւորելու համար յատկապէս Սիրքէճիի կայարանը գացած էին Իւնիոնի բազմաթիւ պաշտօնեաները եւ Գայսէրլեան ու Յակոբեան ընտանեաց ծանօթներն ու բարեկամները։

ՈՒՐԱԽՈՒԹԵԱՄԲ կը ծանուցանենք թէ մեր մեծայարգ պաշտօնակից ԼՈՅՍ շաբաթաթերթի Տնօրէն-Խմբագրապետը Վահան էֆ. Փափազեան, որ շաբաթէ մը ի վեր անկողնոյ կը ծառայէր, ապաքինած ըլլալով սկսած է յաճախել իր պաշտօնատեղին։

ԿԻՐԱԿԻ օր (Փետր. 2) Պրուսայի Առաջնորդ Արշաւուսի Սրբազան տեղւոյն Ս. Աստուածածնայ եկեղեցւոյն վրայ քհն. ձեռնադրեց, բնիկ Պիլէճիկցի Պ. Յարութիւն Հէքիմեանը, անուանելով զայն Տ. Մատթէոս։ Յիշեալը Ս. Էջմիածնայ Դէորգեան Ճեմարանի նախկին աշակերտներէն ըլլալով ըստ բաւականի զարգացեալ անձնաւորութիւն մըն է, կը գրեն մեզի Պրուսայէն։

"ՄԱՆԶՈՒՄԷ,,Ի ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆՑ ԲԱԺԻՆԸ

ՀԱՐՍՆԻՔ

Տեարք եւ Օրիորդք.—

Յակոբ Մաղաքեան եւ Նեստոքսիա Գալֆեան։ Կնքահայր Լեւոն Գէրպէրեան։ Գում.Գարբուի գրսի Ս. Յարութիւն եկեղեցիին մէջ։

Յարութիւն Պաղչէեան եւ Անդինէ Մանուկեան։ Կնք. Մանուկ Էդնեան Գում.Գարբուի գրսի եկեղեցիին մէջ։

Քրիստափոր Ճանիկեան և Մանիկի Մեսրոպեան։ Եէնիգաբուի Ս. Թադէոս եկեղեցիին մէջ։

Նշան Գէրպէրեան և Լիզա Սէֆէրեան, կնք. Միհրան Գարբիէլեան։ Խասգիւղի Ս. Սարգիսեանս եկեղեցիին մէջ։

ԾԵԱՆԱԽՕՍԱՔԹԻՒՆ

Վահրամ Ս. Քարախանեան և Ագաւի Ա. Գասապեան։

Սմբատ Բ. Մարգարեան և Սաթենիկ Յ. Զէքիճեան։

Արուսեակ Փափազեան և Լեւոն Արեւեան։

ՄԵՐ ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐԸ

ՄԵՆ. Ն. Է.Ֆ. ԱՍԼԱՆԵԱՆ (Էնկիւրիւ).— Սաացանք ձեր նամակը։ Մեր թերթին բաժնեգինը կանխիկ է։ Այլապէս չենք կրնար տալ։

ԲԱՐԻԶԻ ՊՕՐՍԱՆ

BOURSE DE PARIS

16 Փետրուար 1904

Ֆրանս. 3% Français)	96	10
Ռէժի (Tab. Turcs)	340	—
Օմ. Միացեալ (R. Nv. Unif.)	80	85
Երկաթուղի (Lots Turcs)	115	—
Պանգ. Օթթ. (Banque Ott.)	559	—
Թրանսվալ (Transvaal)	92	—

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒՓ

ՆՇԱՆԱԽՆԵՐՈՒՆ ՇՈՒՐՋԸ

Տէ՛ր,

Անցեալները Պատ. թերթիդ մէջ ԱՂՋԻԱՆ ԴԱՀԻՃՆԵՐ խորագիրով յօդուած մը կար, ուր կը դատապարտուէր մայր մը որ, որպէս թէ, իր աղջկան ամէն տեսակ ապատութիւն կուտայ ուզած տղուն հետ իմնալ ելլելու, և նշանելով հանգիստ, վերջը չի տար իր աղջիկը սիրած երիտասարդին։ Յօդուածագիրը անուղղակի կերպով մատնանիշ ըրած էր ինձի շատ մօտէն ծանօթ ընտանիք մը, որ սակայն առանկ վարուոց ընթացք մը չէ ունեցած բնաւ և ընդհակառակը զոհ գացած է խստասիրտ երիտասարդի մը, որ նշանածի անունով սպրդած էր այդ դուռնէն ներս։

Խնդրոյ առարկայ եղած ծնողքը շատ աւելի պատասուտ և նախանձախնդիր է երիտասարդէն։ Բանի որ այդ ծնողքը իր աղջկան ապագային համար, նոյն իսկ դրամագլուխ տուաւ երիտասարդին որ գործ մը բանայ. բայց ան չօգտուեցաւ այդ դրամներէն, ինչպէս նաև ուրիշ այլօրինակ ապնիւ ձեռնտուութիւններէ, այնչափ որ, ծնողքը տեսնելով որ իսիր մը չպիտի ունենայ ան, ստիպուեցաւ ճամբել զայն տունէն։

Երիտասարդը սակայն ետ չկեցաւ իր ձեռնարկներէն և երբ տեսաւ թէ ալ անկարելի էր նոյն ընտանիքին մէջ մնալը, սկսաւ զրպարտութիւններ հիւսել, որուն արձագանգը մինչեւ ձեր թերթին մէջ գտաւ։

Մեզի համար բնաւ խնդիր չպիտի ըլլար ընդհանուր գոյն մը տրուած այդ յօդուածը, եթէ սակայն անունի կամ մականունի զուգադիպութիւն մը չի մտներ գործին մէջ։ Բայց քանի որ խնդիրը պարզուեցաւ ալ, կը հարցնենք թէ հիմա աղջկան դահիճը այն երիտասարդը եղաւ որ կը պաշտպանուէր, թէ այն մայրը, որ աղջկան բարիքին համար իր տունէն ճամբեց անչահ երիտասարդ մը։ Ա. Գ.

ԹԷՎԱՃԻՀԱԹ

Հիւանը իյթիսի վաղիթեաէ միւշանէտ օլան իքտամ վէ զայրէթինէ մէգպի, Մաղնիսա Ռէժի միւտիրի իզզ. Նիհատ պէյէ թէրճիմէն բիւթպէի Սանիյէ սընդիքը միւթէմայիզի թէվճիհ պույրուլմուշ տըր։

ՆԸՇԱՆ

Թարգիրաթը Խարիճիյէ քեաթիպի աթուճ. Նուրի պէյ էֆ. հաղրէթլերինէ Մուրասատ Օսմանի Նըշանը ալիսի իհսան պույրուլմուշ տըր։

ՆԵՐՔԻՆ

1904ի ԵԼՄՏԱՑՈՑԸ.—Կայս. Իրատէ մը հրամայեց Նախարարաց Խորհուրդին քննել 1904 տարւոյն ելմտացոյցը, որ այժմ պատրաստուելու վրայ է։ Խորհուրդը միջոցներ պիտի դտնէ զայն հաւատարակշռելու համար և իր այդ մասին առած որոշումները պիտի մատուցանէ Կայս. Պալատ։

ՕՍՄ. ՁՕՐԱԲԱՆԱԿՆԵՐՈՒ վաճառքն մէջ դպրոցներ պիտի հաստատուին և մեծ ուշադրութիւն պիտի ըլլայ, ինչպէս զինուորական, նոյնպէս կրօնական կրթութեան։

ՐՈՒՄԷԼԻԻ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ.—Նախարարաց Խորհուրդը զբաղեցաւ Ռումելիի ոստիկաններուն և ոստիկան զօրաց ամսականներուն կանոնաւոր ժամանակներով վճարման խնդրով։ Խորհուրդը զբաղեցաւ նաեւ նոյն նահանգներու ոստիկան զօրաց վերակազմութեամբը։

—Ֆրանսերէն թերթերը կը գրեն թէ ընդհ. քննիչին Սելանիկ ժամանելէն ի վեր մաքսային, դատական և վարչական շատ մը բարեկարգութիւններ գործադրուած են և բանտերուն վիճակը բարւոքած է։

—Ոստիկանական վերակազմութիւնը առաջ կը տարուի։ Սելանիկի, Գոսովայի և Մանաստիրի մէջ 10,000 ոստիկան զօրքեր պիտի գտնուին։

—Պուլկար հռչակաւոր աւազակապետ Պորիս Սարաֆով վերջերս իսլամական հողէն արտաքսուած էր։ Աւազակապետը, 1901ին, Պուքրէշի մէջ ուսուցիչ Միխայիլեանն սպաննած ըլլալով, կը փնտուէր Ռումանական կառավարութեան կողմէ։ Պելկրատէ հեռագիր մը կ'ըսէ թէ, Սարաֆով իմանալով որ Ռումէն կառավարութիւնը Աւստրիոյ դիմումը ըրած է, որպէս զի աւստրեան հողը տաք կոխելուն պէս ձերբակալէ զայն, պարտաւորուեր է Աւստրիա չմտնելու Բարատոգի և Պելկրատի ճամբով դարձեր է Պուլկարիա։

ՍՊԱՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ քննիչներ կարգեց Պոլսոյ և շրջակայից Կայս. գործարաններու հաշիւները քննելու համար։

ՇԻՐԲԷԹԻ ԽԱՑՐԻԷի վարչութիւնը դարձեալ դիմումի ըրաւ, Մարմարայի նաւահանգիստներուն միջեւ երթեւեկ մը հաստատելու համար։

ԲՆՆԻՉ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐԸ.— Այսընդ նահանգին քննիչ մարմինը նոր կազմուածքամարի մը պէտք չեշտած է, քանի որ գործառնութիւնները կանոնաւոր չկատարուելով պետական դանձը կը վնասուի։

ՔԱՂԱՔԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ արտօնութիւն խնդրեց Պոլսոյ և շրջականներուն խաղողները նորոգելու համար։

ԳՍՄԷԼՄՈՒՆԻի նահանգին առեւտրական զարգացման համար, նահանգին նաւահանգիստներուն վրայ շոգենաւային կանոնաւոր երթեւեկ մը պիտի հաստատուի։

ԵԼՄՏԱԿԱՆ նախարարութենէն արտօնութիւն խնդրուած էր օսմ. ոսկին 102 եւ անդլիականը 112 դրշ.ի ընդունելու։ Պատասխանուեցաւ թէ օսմ. զրամներու կանոնագրին համաձայն օսմ. ոսկին 108էն, մէճիտը 19էն եւ անդլիականը 110էն պէտք է ընդունիլ։

ԸՆԴՀԱՐՈՒՄՆԵՐՈՒՆ առաջքը առնելու համար շոգենաւային երթեւեկի կանոնագրին վրայ յաւելումներ պիտի ըլլան։

— Հրաման տրուեցաւ որ ասկից ետք շոգենաւերը առանց նաւուղիղի Ոսկեղջիւր չմտնեն Բարաքէօյի կամաւրջէն։

ԻԶՄԻՐԻ թաղապետութեան առաջիկայ 1320 տարուան ելմտացոյցն է 2,986,530 դրշ.։

ՏՕՔԹ. ՈՒՈՇՊԸՐՆԻ

ԴՐԱՄԱՊԱՇՏՈՒԹԻՒՆ և ուրիշ քարոզներու Հայ. թարգմանութիւնը հրատարակուեցաւ խիստ մաքուր ոսպագրութեամբ և կը ծախուի Պայպլ Հաուս Հիւնդ դահեկան գինով ի նպաստ բարեսիրական նպատակի։

Այս ընտիր գիրքը մաքուր Հայերէնի վերածած է Ռօպէրթ Բուլէճի կարգ ուսուցիչներէն Արբահամ էֆ. Տէր Յակոբեան, որուն երկու լեզուներու մասին ունեցած ձեռնհասութիւնը անվիճելի է։

Գրքին հեղինակը երկար տարիներ մեր մէջ ապրած ըլլալով, իր բարոյախօսութիւններուն նիւթերը քաղած է մեր իսկ կեանքէն, ինչ որ ա՛լ աւելի կարեւորութիւն մը կը շնչէ Հայ ընթերցողներու համար։

Կը յանձնարարենք կարդալ այս օգտակար հատորը որուն ճակատը կը փայլի մեծանուն հեղինակին խիստ յաջող լուսանկարը։

ՍԱԿԱՐԱՆ

Քրէտի Ֆոնսիէ Էժիբսիէնը կ'արժէ 272 ֆր.(1 émission)ը և նորը այսինքն (2 émission)ը 269 ֆր։ Գնուած կամ ծախուած ժամանակ պէտք է ուշադրութիւն ընել, քանի որ մէկէն միւսը 3 ֆր.ի տարբերութիւն մը կայ, թէեւ երկուքն ալ 3% տոկոսաբեր են։

* * *

Բիւզանդիոն թարգմանաբար Սակարանական տեսութիւն մը հրատարակելուն առթիւ նարադասութեան մը մէջ կը կարծէ և կ'ըսէ թէ երկու պատերազմիկ կողմերէն յաղթուողին թուղթը աւելի անկում կը կրէ և բաղդատաբար յաղթողին թուղթը նոյն համեմատութեամբ չիյնար և այլն։ Այս տողերը կարդալով ինքնիրենս կը մտածեմ թէ, արդեօք լրագրաց ամէն նիւթի վրայ ըրած խորհրդածութիւնները սո՞յն համեմատութեամբ տոյզ են, և մենք «այն ինչ լրագիրը գրեր է» ըսելով կը հաւատանք։ Արժէթուղթերու անկումը մանաւանդ պատերազմներու ժամանակ, կախում ունի գլխաւորաբար ո՛ւ եւ է արժէթուղթի մը պատերազմի ժամանակ և յետ պատերազմի իր ունենալիք դիրքէն, կացութենէն, այն թուղթը ըլլայ յաղթողին՝ ըլլայ յաղթուողինը, ինդիր չէ։ Բաւական է որ սեղմաւորական տեսակէտով հանգամանքները իրեն նպաստաւոր ըլլան։ Հոր օրինակ, սպանիական պատերազմին ժամանակ, սպանիական փոքր յաղթութիւն մը Սպանիական Արտաքինին անկում կը պատճառէր, և ընդհակառակն ձախողուած մը բարձրացում։ Թող թէ Բաւիթէի անկման կամ Սէրվէրայի պարտութեան առթիւ սպանիական Արտաքինը 8—10 միլիւրն մէկէն վրայ դրաւ։ Եւ այն թուղթը սպանիականը որ մինչեւ 29ին ինկած էր, յետոյ 70ի բարձրացաւ և յետ չարաչար պարտութեան Սպանիոյ։ ելաւ բարձրացաւ մինչեւ 92։ 92 հասկցա՞ք։ Եւ հիմա ալ 82.27ն է անշուշտ ազդուելով միւս թաղթերէն, իբր առաջնակարգ թուղթ։ Մինչդեռ վերոյիշեալ թերթին տեսութեամբ պէտք էր որ շատ անկում կրէր։ Սակարանական գրել չգիտցողները արդեօք լրա՞լ ալ չեն գիտեր...։

Երկու օրուան վաղանցիկ անկումէ մը ետք, դիները երէկ իրիկուան դէմ նորէն վրայ դրին և Սակարանին մէջ կարեւոր գործառնութիւններ տեղի ունեցան։ Օսմանեան Բանսոյիտը 31 ֆր. և երկաթուղին 2 ֆր. շահեցան։

Մ. ՀԱՅԿԱԶՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆԸ

3/16 Փետրուար 1904

ՕՍՄ. ՄԻԱՑԵԱԼ

Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	87.31
Ամէնէն բարձր գինը	87.32
» վար գինը	86.39

ՐՈՒՄԷԼԻԻ ՆՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ ֆր.	113.25
Երէկուան բարձր գինը	113.62
» վար »	111.
Բաքաք	505.
Քրէտի Ֆոնսիէ Էժիբսիէն	269.50

ԲԵՐԱՅԻ ՍԿԱՆԴԱԼ

Այս դիշեր դիւանագիտական Գ. երեկոյթը, բոլորովին նոր յայտագիրով։ Հռչակաւոր ձեռնածու Մայէրօնիի յաջողութիւնը շատ մեծ եղաւ Պոլսոյ մէջ։ Այս դիշեր մասնաւոր տեղ մը պիտի գրաւէ Տիկին Մայէրօնիի Ֆոքսիֆեմաթիարը։ Մանթէ-Մարթօսի խումբը պիտի ներկայացնէ նոր մենակատակ մը։

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐ

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԲԱՐԻԶ, 16 Փետր.— Զի-Ֆուէն կը հեռագրեն Բարիզի Նիւ-Ֆորէ-Հէրալտի թէ, Ռուսական նաւախումբ մը դէպի Ճաբոն ճամբայ ելած է, մօտ թերդերէն մէկը ռմբակոծելու համար։

—Թոքիոյէն Բրքի Բարիզիենի եկած լուրեր կը հաւատան թէ, Վլատիվոսթոքէն հասնող Ռուս մարտանաւերը Թուշիմի մօտ Ճաբոնական ծովերքին կը մտնեն։

ԲԱՐԻԶ, 16 Փետր.— Օտար կողմէն Թոքիոէ քաշուած հեռագիրները կ'ըսեն թէ, Ճաբոնի մէջ տուրքերուն հարիւրին յիսուն համեմատութեամբ աւելնալը մտահոգութիւն պատճառած է։

—Բօրթ-Արթուրէ եկած լուրերուն նայելով, քանի մը օր առաջ՝ մեծ պատերազմի մը չէր սպասուեր։

—Թիէնձին քաղաքին Տալնիի նաւահանգստին մէջ՝ Ճաբոնական յաղթութեան մը զրոյցը կը բերեն նոյն քաղաքէն քաշուած հեռագիրները։

Կարդալ Դ. Երես «Իւնիոն»

Ապահովագրական Ընկերութեան ազդը

"ՄԱՆԶՈՒՄԷ,,Ի ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԹԵՐԹՕՆԸ

4 Փետրուար 1904 30

ԼՕՍԹՈՒՆՅԱՆ ՈՃԻՐԸ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ԺԶ.

Սավարի սակայն, իր առաջին զարմանքէն արթնցած, ուզեց ամիթէն օգտուիլ իր սիրտին բոցը թափելու։ Արագ շարժումով մը բռնեց կնոջ ձեռքը և դուչեց։

—Այո, ձեզի կը սիրեմ, ա՛յնպէս ինչպէս չեմ սիրած ցարդ, ինչպէս ինքզինքս կարող չէի զգար սիրելու։ Դուք իմ առաջին և միակ սէրս էք։ Եթէ գիտնայիք թէ ո՞րքան կը տառապիմ ձենէ հեռու, և ո՞րչափ երջանիկ եմ երբ ձեր մօտն եմ։ Երբ առաջին անգամ տեսայ ձեզի, ինծի այնպէս եկաւ որ ձենէ աղուոր կին մը չէի տեսած բնաւ։ Ախ ձեր գերմարդկային հրապոյրները փչրեցին իմ այնքան տարուան կորովս։ Երդուելցայ չտեսնել ձեզի, փախչի՛լ ձենէ։ բայց չկրցի՛...։ Այդ խենթ սէրը ինծի հոս մղեց, ինծի հրամայեց ձեր քովը ապրիլ։ Բայց դիտեմ թէ ձեր մօտը պիտի կորսնցնեմ հանգիստս, կամքս և յիմարի՛ պէս ձե՛զ պիտի սիրեմ միայն...

Կինը ոտքի ելած էր. ձեռքերը տարածեց Սավարիներէն, երկու քայլ անդին գնաց և չդմինէին մարմարին կրթնելով հարցուց.

—Է՛, ես ալ քաջալերեցի՞ ձեր սէրը։

—Ոչ, երբե՛ք, ո՛չ իսկ բառով մը, ակնարկով մը։ և ա՛ս է որ կը մեռցնէ ինծի։ Ախ եթէ կեանքս գիտնայիք, գիտնայիք թէ որքան կիներու հետ գործ ունեցած եմ, ինչ դիւրին յաղթանակներ տարած եմ...։ Մարդ ո՞րքան չուտ կը յոգնի այդ միօրինակ յարաբերութիւններէն։ Ա՛խ, ցաւ թէ չքաջալերեցիք զիս. ո՛չ, ո՛չ, ընդհակառակը. ոչ մէկ կին ինծի նկատմամբ այնքան պչրալի եղած է քան դուք. ձեր յամառլուութիւնը և ցրտութիւնը յայտնութիւններ չեն արդեօք։ Կ'ուզէի կռուիլ, կ'ուզէի յաղթե՛լ... և կ'ուզե՛մ դեռ...

Սավարի այն մարդը չէր հիմա զոր տեսած էր դատաւորին առջեւ, այնքան պաղարիւն և հանդարտ։ Այտերը կարմրցած էին, կուրծքը կ'ելեւէջէր, կիրքը զայն փոխած էր, եռանդոտ, կորովի բան մը եղած էր։

Դեռ խօսքը պիտի շարունակէր, սիրտը պիտի բանար, երբ ծանուցուեցաւ Վիպէռի գալուստը։

Ակնարկ մը բաւեց ոստիկանին համար հասկնալու տեսարանը և կացութիւնը։ Ճակատը կնճռոտեցաւ, ժպտութիւն մը պատեց դէմքը. բայց ժպտով մը ըսաւ Սավարի.

—Ես ալ ձեզի կը սպասեմ, մինչ գուք հոս էք եղեր...

—Ներեցէք, Պ. կոմս, ժամադրութեան ուշ մնացեր էի, կը կարծէի թէ, դուրս ելած և հոս եկած էք. ուստի ես ալ հոս եկայ։

Վիպէռ գոնանալու երեւոյթ առաւ։ Բայց երբ սկսաւ խօսիլ սովորական տափակ բաներուն վրայ, երիտասարդը դեռ իր խօսածներուն ազդեցութեան տակ չկրցաւ համբերել և գործ մը պատրուակելով հրաժեշտ խնդրեց։

Սավարի ետին գարձաւ. պատճառ մը կը փնտռէր մեկնելու, բայց այս միջոցին տեսաւ Ճիւլիան, նոյն դիրքին մէջ, աւելի դեղեցիկ, աւելի՛ հրաշալի. չկրցաւ մերժել ու խօսացաւ ժամադրութեան դանուելի։

ԺԷ.

Ճիւլիա լուռ կը մնար։ Վիպէռ ալ նոյնպէս ուշադիր կը նայէր կնկան և տառապողի երեւոյթ մը ունէր, զոր սակայն վանեց և դառն շեշտով մը ըսաւ.

—Տեսանենք արդիւնք մը կա՞յ։

—Ոչ, ոչ մէկ նոր քայլ. պատասխանեց Ճիւլիա ինքզինքը ժողվելով. յետոյ աւելցուց յուզուած.

—Գիտէք որ ըրածիս անգթութիւն է, որովհետեւ ան կը սիրէ և կը տառապի՛։

—Ա՛հ, իրա՛ւ. գոչեց ոստիկանը ոչ նուազ յուզուած, ձեզի կը սիրէ և ըսա՞։

—Ըսաւ և կը հաւատամ իր սիրոյն։ Իրաւունք չունիմ տառապեցնելու զայն։

—Իրա՞ւ, կը հաւատա՞ք թէ տասնակ բանի մը իրաւունք չունիք ձեր ամուսինը սպաննող մարդու մը դէմ։ Բայց հիմա կը տարտիսի՞ք։

—Այո, կը տարակուսիմ, յարեց գլուխը ծռելով. երբ մինակ մնամ կը հաւատամ իր յանցապարտութեան, բայց երբ ան քովս ըլլայ, ա՛լ ոչ է կասկած չմնար։

—Եթէ ընդհակառակը Սավարի յանցաւոր է... ինչպէս կը հաւատամ ես, փորձ մը ընելու է, միանգամ ընդ միշտ հաստատելու համար անոր կացութիւնը։ Եւ այսօր ես կը բերեմ այդ մեծ փորձարկութեան առարկան։

Վիպէռ այս ըսելով գրպանէն հանեց նեղ, երկայն, թուղթով փաթթուած առարկայ մը։ Բացաւ, այն դանակն էր որով Վիտալը սպաննած էին։

Կինը ժպտունեցաւ և մրմնջեց,

—Ինչ պիտի ընենք ասիկա։

Թարգմ.

ՅԱԿՈԲ ՏԷՐ-ՅԱԿՈԲԵԱՆ

(Շարունակելի)

«ՄԱՆԶՈՒՄԷԻ» ՏԻՐՈՊԱԿԱՆ ԹԵՐԹՈՆԸ

ԿԻՒՍԹԱՎ ԷՄԱՌ 192

ՎԱՅՐԵՆԻՆԵՐՈՒ ՆԱՒՊԵՏԸ

ՎԷՊ

ՀԱՄԲՈՐԴՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԱՐԿԱԾՆԵՐՈՒ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

ԶԵՏԱՔՈՏԶԸ

14

Երկու Ուսուցիչները

Մանկամարդուհին այս վերջին խօսքը ընելով երկնցուց ձեռքը որսորդին որ դայն համբուրեց։ Էլէն քաշեց իկոյն ձեռքը և ցատկելով խոյացաւ անտառին մէջ, երիտասարդին իբրեւ հրաժեշտ «քիչ առէնէն» խօսքը նետելով անոր։

Հառռի երկար ատեն մնաց հոն, յետոյ հառաչ մը արձակեց, զէնքը նետեց ուսին և դարձաւ առնել քալելու ձեւերով։

Տիք իրեն ապլեւն էր։

Հառռի զարմացած մոռցած էր բարեկամին ներկայութիւնը։

Այս վերջինը ժպտեցաւ։

—Հիմա կը հասկնամ ձեր ընթացքը, Հառռի, յարեց Տիք, իրաւունք ունիք եղեր, ներեցէք որ վշտացուցի ձեզի։

Հառռի թօթուեց անոր ձեռքը և արագ քայլերով Բազօին ճամբան ձեռք առին։

Անտառին ծայրը պատահեցան մէկուն որ առանց զիրենք տեսնելու անցաւ։

Սէտոն էր։

Երբ քիչ մը հեռացաւ ան, Հառռի, կեցուց իր ընկերը, և ցուցնելով Սգուաթիշը, որուն երկար սև սիլուէթը կը սահէր ծառերուն մէջ,

—Այս մարդը բաւ ձեռքը անոր ուսին վրայ դնելով, իր սրտին մէջ սոսկալի գաղանիք մը ունի զոր չեմ գիտեր և սակայն երդում ըրած եմ գիտնալ։

15

Ֆռէյ Ամպռօզիօ

Ֆռէյ Ամպռօզիօ երկար ատեն մնաց սրճարանին մէջ առնելու համար անուններ այն բաղդախնդիրներուն որոնք պիտի մասնակցին իր կազմելիք խումբին։

Ատենը ուշ էր երբ ան դուրս ելաւ հոնկէ հասնելու համար Նօրիաի բնակարանը։ Կրօնաւորը գոհ կը մնկնէր և կուբախանար իր յաջողութեանը վրայ։

Կրօնաւորները Մեքսիկայի մէջ առանձնաշնորհեալ դասակարգ մըն են։ Գիշերուան որ ժամուն որ ուզեն կրնան երթալ, ուզած տեղերնին առանց վախնալու։ Իրենց սքեմը յարգանք կը ներշնչէ ամէնուն։

Թող որ, ինչպէս ընթերցողը կասկածած ըլլալու է անշուշտ, Ֆռէյ Ամպռօզիօ անխուսափելի զգուշութիւնները զանց առնող մէկը չէր անանկ երկիրի մը մէջ ուր ճամբուն մէջ պատահած տասը հոգիներէն՝ մարդ կընայ հաստատել թէ ինը սրիկայ մարդիկներ են։

Արժանաւոր երեցը իր վերաբերումին տակ կը կրէր զոյգ մը ատրճանակ և պէտք եղած զէնքերը։

Առանց վրդովելու իր շուրջը տիրող մենութենէն, կրօնաւորը հեծաւ իր ձորիին վրայ և ուղղուեցաւ հանդարտօրէն Նօրիաի բնակարանը։

Իրիկուան ժամը տասնմէկն էր։

Մինչդեռ անիկա կը ճամբորդէ խաղաղիկ իր տեղը հասնելու համար, քանի մը խօսք զուրցենք Ֆռէյ-Ամպռօզիօին վրայ որ այս պատմութեան ընթացքին մէջ կարեւոր դեր մը ունենալու կոչուած է։

Օր մը, գանձի խուզարկու մը, որ աւելի երկու տարիէ ի վեր անհետացած էր երկիրէն ու ոչ ոք տեղեկութիւն մը չէր առնուած իր վրայ և կը կարծուէր թէ մեռած է անապատին մէջ սպանուած ըլլալով Հնդիկներէն, յանկարծ երեւցաւ տէր Նօրիի Բազօի մէջ։

Այս մարդը, որուն անունը Ժօաքէն էր, եղբայրն էր բաղդախնդիր Անտէ Բառօթի որ առնուազն մէկ երկու տասնեակ մեղք ունէր իր սրտին մէջ և ուրիշ կը վախցուէր, բայց իր ներշնչած սոսկումէն, հակառակ իր գործած մեղքերուն, Բազօի մէջ տեսակ մը անպատժութիւն կը վայելէր զոր չարաչար կը գործածէր ամէն անգամ որ ուրիշը ներկայանար։

Երկու եղբայրները սկսան ընկերովի յանախել գիւղին սրճարաններն ու զբօսասենեակները, առաւօտեան մինչեւ իրիկուն խմելով, և փոխարէն զումարներ տալով։

Բազօի մէջ իսկոյն լուր տարածուեցաւ թէ Ժօաքէն հարուստ դանձ մը գտած էր։ Անիկա ո՛չ այո և ո՛չ ալ ոչ կը պատասխանէր այն այլազան ակնարկութիւններուն զոր իր բարեկամները, և կամ աւելի ճիշդ իր ըմպելիքի ընկերները, խորհրդաւոր կերպով կը նեսէին և եթէ դիտել տային իրեն թէ զինքը տանող երկաթուղին պիտի կործանէր, ուսերը կը թօթուէր ըսելով։

—Երբ անիկա կործանի, ուրիշ մը կը նստիմ, ու կը շարունակէր մխրճուիլ հաճոյքներու մէջ։

Ֆռէյ Ամպռօզիօ լսած էր այն խօսքերը զոր մարդիկ կը զուրցէին՝ անոր այդ գանձին գիւտին մասին, ու միտքը դրաւ տիրանալ անոր գաղանիքին և յանդգնակել անկէ այդ գանձը, եթէ կարելիութիւն գտնէր։

Իրիկունն իսկ Ժօաքէնն ու իր եղբայրը Անտէ իրենց սովորութեանը համեմատ կը խմէին սրճարանի մը մէջ, շրջապատուած իրենց պէս շատ մը մարդոցմով։

Ֆռէյ Ամպռօզիօ, սեղանի մը առջեւ նստած ու ձեռքերը խաչած գրպանը, գլուխը կախ, խորունկ մտածումներու մէջ կը թուէր ըլլալ, թէպէտեւ մէկ աչքովն ալ կը հետեւէր այն զանազան շարժումներուն զոր խմողները ցոյց կուտային։

Իսկոյն մէկը ներս մտաւ և քարտի սիկաքը նետեց իր դէմը եկող առաջին մարդուն երեսը, ու զնաց անկուեցաւ Ժօաքէնին դէմը՝ առանց բառ մը ըսելու, և սկսաւ ակնապիշ նայիլ չորս կողմը ուսերը թօթուելով և ծաղրանքի ժպիտներով խնդալով մարդուն ըսածներուն վրայ։

(Շարունակելի)

ՓՍԱՏԱՐԱՆ

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԷՖ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ

Պոլսոյ առաջնակարգ փաստաբաններու կարգին մէջ, Յարութիւն էֆ. Գայսէրեան նշանակելի տեղ մը կը գրաւէ և հրապարակի վրայ ծանօթ անուն մը ունի, իր տաղանդու տարիներու գործունէութեան շնորհիւ։

Կը ստանձնէ ամէն տեսակ դատեր, ըլլայ Շէրիի, Հուգուգի, Թիճարէթի և կամ Ճէզայի վերաբերեալ և անձնուիրաբար տեղեկութիւններ և լուսաբանութիւններ կուտայ իրեն դիմող ամէն անձի։

Մասնաւոր ընդունակութիւնը ունի առեւտրական կնճռոտ խնդիրներ կարգադրելու և առեւտրական կորստած իրաւունքները վերահաստատելու։

Իր վարձքը միշտ կանխիկ չէ և նոյնիսկ շատ անգամ խնդիրը իրաւախոհութեամբ վերջացնելու կը ջանայ։

Մասնաւոր գումարի մը փոխարէն տարեկան կամ վեցամսեայ միջոցի մը մէջ կը վարէ ո և է անձի մը դատական գործերը։

Անոնք որ կ'ուզեն ձեռնհաս, կարող, համաձայնող և ազատաւոր փաստաբանի մը հետ գործել, պէտք է դիմեն Պապր Ալի Ճաsskսի, Մուսուխանի թիւ 22—23—24, առտուան ժամը 3էն 6 և իրիկունը 10էն 12։

ՈՍԿԻ ՄԻԵՍԱԼ, ԲԱՐԻԶ 1900

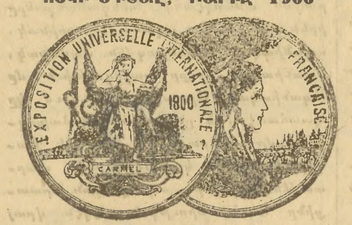

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ-ՓԱՐՄԷԼ ԸՆԿ.

ԱՆԱՐԱՏ ԳԻՆԻՆԵՐ ԵՒ ՔՕՆԵԱՔՆԵՐ

ՌԻՇՕՆ-ԼԸ-ՍԻՕՆԻ (Պաղեստին) մեծ մառաններէն

ԱՄԷՆ ՏԵՂ ԿԸ ԾԱԽՈՒԻ. — ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ ԵՒ ՄՔԵՐԱՆՈՑ

Ղալաթիոյ Քարափը, Սիրէ Ֆրանսէզ, թիւ 145—147

Բարիզի բժշկ. կառաւրն բրօֆէսէօր Ժ. ԲՈՒՇԷԻ
Պոռտոյի գիտական Կառաւէն Բրօֆ. ԿԱՅՕՆԻ
Համալսարիի քաղաքապետութեան քիմիագէտ Ս. Է. ՆՕԲԻ և այլ նշանաւոր գիտուններու վկայութեամբ,

ՄԵՐ ԱՐՏԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՆ ԵՆ

ԲՆԱԿԱՆ, ՕԳՏԱԿԱՐ ԵՒ ԴԱՐՄԱՆՈՂ

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԵԼ,
ՎԱՃԱՌԱՆԻՇԻՆ

ՎԱՃԱՌԱՒՈՒՆ

ՊԷՕՅԻՒՐ ԷԼՊԻՍԷ ՄԱՂԱԶԱՍԸ

Գ. ԷՐՄԷՆԵԱՆ ՎԷ ՇԻՒՐԷԲԵԱՆԸ

Իսքանտոյ, Սուլթան Համամբնցա Թօփալեան խանին թէքմիլ 2º գաբրնցա

Էլպիսէ մաղազալարը միյանընտա հէման էֆ էն էսկի վէ էն գիյատէ քէսպի էմնիյէթ իթմիշ օլան վէ 1871 սէնէսինէ թէէսիս օլունան Գ. ԷՐՄԷՆԵԱՆ պէօյիւք էլպիսէ ատէօղլիթօսը, էսկի նամ ու իւնվանընը վէ մէքիանընը ասլա թէպտիլ իթմէթիքտէն մաատա, սահիպ վէ միւէսսիսի պու տէֆա պկր գաթ տահա ինդիպաթ վէ թէէմմիւլէ պէզլի զայրէթ իտէրէք, Թօփալեան խանին, ումում իքինճի գաթրը քէնտուսինէ հասր վէ մաղազասընը թէվէսսիւ էյլէմիշ տիր։

Բէնտի մաղազա միւսթախամէրինտէն պաղըլարընն Սուլթան Համամ ճիվարընտա եագընէն քիչատ իթմիշ օլուգլարը էլպիսէ մաղազալարըյա Գ. Էրմէնեան մաղազալարընն ասլա վէ գաթան իրթիպաթ, վէ ալագասը եոգ տուր։

Պու ճիհէթէ տրգգաթ պուրուլմասը բէճա օլունուր։

Էլպիսէ իրթիրա իթմէք արզու իտէնլէրին էվվէլճէ պիր տէֆա Թօփալեան խանընն իքինճի գաթրնտա Գ. Էրմէնեան մաղազալարընը թէչրիճ իթմէլի տիրլեր։

1. Օրատա մէվճուտ էլպիսէլէրին ասն մօտա գումաշ վէ պիչիմէրինի,

2. Գումաշլարընն մէթանէթ վէ զէրաֆէթինի,

3. Ֆիյաթլարընն զայէթ միւթէտիլ, վէ էլվէրիշլի օլմասընը։

Բէյիլայն կէօրէն միւհէթէրէմ միւշթէրիլէրին մէզբիւր մաղազալարընտան այրըմայանալարընա գավկէն էմնիկ։

ՖԻՅԱԹ ՄԱԳԹՈՒ

ԲԱԶԱՐ ԿԻՒՆԼԷՐԻ ՏԷ ԱԶԳԴ ՏԸՐ

ՇԱՔԱՐԱՎԱՃԱՌԱԿԱՆ ՄԵԾ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ

Դումգաբու 27 եւ Պալի-Փաշա 50

ՃԻՎԱՆ ԷՖ. ՏԱՎՈՒՏԵԱՆ՝ իր երկար փորձառութեամբը որգէն շատերուն ծանօթ ՇԱՔԱՐԱՎԱՃԱՌ մըն է, և թէ վերջերս եգիպտոս և Եւրոպա այցելած ու արհեստին ինչ ինչ կէտերը մօտէն ուսումնասիրած ըլլալով, իր վերոյիշեալ խանութներն և գործատեղը արհեստին էն վերջին պահանջմանց համաձայն կատարելագործած է, այնպէս որ կարելի պիտի ըլլայ գտնել հոն հարմարագոյն, անուշահոտ ապրանքներ և խրախճանութեանց հաճար տեղական և եւրոպական ամէն տեսակ ընտիր շաքարեղէններ, անուշեղէններ և ըմպելիներ, բոթիսքորի վերաբերեալ խմորեղէններ ու ֆոնտան։

Թէ ի Պոլիս և թէ ի գաւառս յանձնարարութիւնք կը կատարուին ամենայն ճշտութեամբ և փութով ու % 30 զոհացուցիչ զեղչով։

Բերել տուած է նաև զարդարուն անդուսէ ֆանդէքի տուփերու և թըղթերու մեծ մթերք մը։

Տէր եւ Տնօրէն

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԴԱՅՍԷՐԵԱՆ.

ԱՐԱՄ ԳԱՐԱԳԱՇԵԱՆ

Ա.Տ.Ա.Մ.Ն.Ա.Բ.Ո.Ց.Ժ

Պոլիս, Պանչէ Գաբու, Պիճ Պիր Զէօֆտէ դիմաց

ԱՐԱՄ ԳԱՐԱԳԱՇԵԱՆ ամէն առաւօտ կանուխ կը գտնուի Սկիւտար, Իճատիյէ, Տօղրամաճը փողոց իր քնակարանը։ Ամէն օր 5—11 դիմել Պոլիս, Պանչէ Գաբու, Պին-Պիր-Զէչիտին դիմաց։

Կիրակի օրերը ծանանրուելիութեամբ

ԳԱԹՐԱՆ ՀԱԳԳԸ ԷՔԻԷՄ

Կէօյիւս նէպլէյէրիյլէ միլաճ, էօքսիրիւքլէր վէ նէֆէս տարլըղընա գարը վէ եէնի պաշլամը վէրէմին թէտավիսինտէ թէէսիրաթը շիֆապախշտը հասէպիյլէ մէմլէքէթիմիզ սէրաթէտան աթրպպաի հազիգսինին էքսէերիա թագաիր վէ թանէնինի վէ մէճլիսը Թրպպիյէ վէ Սըհհիյէ ուսումիյէնին թաստիգինի իհրազ էյլէմիշ տիր։

Ուսումի տէրօ վէ էճզանանէլէրաէ պուլունուր։ Թարատան սիբարը վուգուընտա եէնի ճամիի չէրիճ մէրամիվէնլէրի գարչուսընտա Բեազիմ պէյին էճզա տէրօսընա միւրաճաաթ օլունմալը տըր 29—80

ՏՈՔԹ, Գ. ԿԻՒԼՊԷՆԿԵԱՆ

ԲԱՐԻԶԻ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԷՆ ՎԿԱՅՈՒԱԾ

Մասնագէտ՝ ջղային եւ սատմոսի հիւանդութեանց

Երկար տարիներ Բարիզի հիւանդանոցներու մէջ վերոյիշեալ հիւանդութիւնները ուսումնասիրելով՝ աշխարհահռչակ Սալբէթրիէր հիւանդանոցին մէջ ալ կարեւոր պաշտօններ վարած և նշանաւոր Բրօֆ. Ռէյմոնի ու Մաթիէօի քլինիքներու մէջ կատարուած աշխատութեանց մասնակցած ըլլալով՝ վերջերս հաստատուած է Բերա, Մեծ փողոց Աղա Ճամիի մօտ թիւ 124 դարմանատունը, ուր ամենավերջին դրութեամբ կատարելագործեալ գործիներու միջոցաւ կը դարմանէ իրեն դիմող հիւանդները ամէն օր կէս օրէ վերջ ժամը 1էն մինչեւ 4։ 11—24

ՄՕՏԷՈՆ ՃԱՇԱՐԱՆ

Էսկի Զապթիյէ ճաsskսի, նորաշէն Ֆէրիս պէյ խանին գեռնայարկը

Գասպար ճաշարանի նախկին տէր Առաքել Տէբիկեան, որ կերակուրներու մաքրութեամբ ու համեղութեամբ գոհացուցած է բոլոր փափկաճաշակ ստամոքսները, այս անգամ էսկի Զապթիյէ ճաստէսի նորաշէն Ֆէրիս պէյ խանի գետնայարկը ՄՕՏԷՈՆ անունով ճաշարան մը բացած է, ուր ամէն ճաշակի յարմար արեւելեան և արեւմտեան կերակուրներ պատրաստ կը գտնուին չափաւոր գիներով։

Ամէն անոնք որոնք մաքուր սպասարկութիւն և համեղ կերակուր կը փնտռեն, կրնան դիմել ՄՕՏԷՈՆ ճաշարանը որ ճոխապար կահաւորուած ըլլալու առաւելութիւնն ալ ունի։ 4

ԳՐԱԳԻՐ ՄԸ

Թուրքերէն կարդալու, գրելու և թղթակցելու քաջավարժ անձ մը որ մաքուր ալ գիր ունի և կրնայ նաեւ թղթակցութիւն ընել հայերէն լեզուով, կը փափաքի պաշտօն ստանձնել համեստ ամսականով մը։ Ցիշեալ անձը օրէնքի և փաստաբանական գործերու ալ տեղեակ ըլլալով կրնայ այս ճիւղին մէջ ալ օգտակար ըլլալ։ Դիմել խմբագրատուն։

ԶԱՐԴԱՐԱՆՔ ՀԱՐՍԻ ՄՈՄԵՐՈՒ

ՏԻԿԻՆ ՀԻՒՍԷԻՆՃԵԱՆ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Կ. Պոլիս, Զագմագճըլար Եօգուշ, Մեծ Նոր խանի մէջ, վարի յարկ, թիւ 47

ՆԱԽԻՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՄԵՍՐՈՊ ՀԻՒՍԷԻՆՃԵԱՆԻ

ՀԱՐՍԱՆԵԱՑ ՄՈՄԵՐՈՒ փառաւոր զարդարուններովը ՀԱՄԲԱՒԱՒՈՐ եղած սոյն վաճառատան մէջ պատրաստ կը գտնուին ամէն տեսակ մեռաքս երիզ, լէմոն ծաղիկ, կրլանդ, քողք, ձեռնոց, անտուկ, արծաթապատ ափսէ և մկրատեան հագուստ։

Անգամ մը կ'արժէ այցելել սոյն վաճառատունը, տեսնելու համար ապրանաց տեսակի ճոխութիւնն ու ազնուութիւնը, և շատ մը ՅԱՆԹԻՔՃԻ ձեւեր մամի կապուածներու որ ամէնէն դժուարահաճն իսկ կրնայ գոհացնել։

Մասնաւոր յանձնարարութիւնք կը կատարուին խնամքով և ճշդապահութեամբ։

ՄԻ՛ ԽԱԲՈՒԻՐ ՈՒՐԻՇ ՏԵՂ ՄԱՄՆԱՃԻՂ ՉՈՒՆԻ

ՍԻՆԿԷՐ

ՀԱՑԹԱՑԹԻՉ ԿԱՑՍԵՐԱԿԱՆ ԳԱԼԱՏԱՆ

THE SINGER MANIFACTURING Co.

ՍԻՆԿԷՐի կարի մեքենաները զուտ անգլ. պողպատէ շինուած ըլլալով, իրենց տոկունութեամբ այնքան գնահատեալ են որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են, և բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարներն լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէր ընկերութիւնը ցարդ 400է աւելի պատուոյ վկայական և չքաղաքամ ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներէն։

Մասնաճիւղեր՝ բազմաղան Թուրքիոյ մէջ։

Սինկէրի մեքենաները կը ծախուին միմիայն ՍԻՆԿԷՐ Ընկերութեան վաճառատուներու մէջ։

ԲԵՐԱ՝ 1. Մեծ փողոց, Գոն Մարտէի դիմաց թիւ 343 և 343 կրկին։ 2. Մեծ փողոց, Կալաթա Սերայի դիմաց։

ԿԱԼԱԹԱ՝ 1. Սինկէր խան, Թինէլիին եռաս։ 2. Թրամվէյի կայարանին դիմաց

ՊՈԼԻՍ՝ 1. Սուլթան Համամ թիւ 2։ 2. Սուլթան Պայազիտ, Թրամվիյամ կայարանին դիմաց թիւ 13։

ՍԿԻՒԴԱՐ՝ Զարը պօր թիւ 120։

ԴԱՍԵՐԸ ԵՒ ՆՈՐՈԳՈՒԹԻՒՆՔ ԶԲԻ

Սինկէր Ընկերութեան կեդր. վարչատեղին կը գտնուի, Բերա, Մեծ փողոց թիւ 343 և 343 կրկին, Սարգիս պէյ Տիզ Օղլուի տունը։

Կեղծերէն զգուշանալու համար վերի նիշ նանուշագրութիւն ընելու է։

ԱՐԴՈՒԶԱՐԴԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԳՐԻԳՈՐ ՄԱԶՄԱՆԵԱՆ

Այն ամէն փափկաճաշակ և չքի տիկիններն և օրիորդները, որոնք կը փափաքին ճաշակի յարմար և վերջին նորաձեւութիւններուն համաձայն կանանիներ, պուռսէ, տանթէլ, ժապաւէն, սեղմիրան, հովանոց, գուլպայ և առաջնակարգ Ֆապրիքներու հոտեղէններ և ուրիշ ամէն տեսակ նորաձեւութեան նիւթեր գտնել, ԱՆՄՐՑԵԼԻ ԱԺԱՆ ԳԻՆԵՐՈՎ, պէտք է դիմեն՝

Մեծ Շուկայ, Գալփուճիճըլար, թիւ 56

ԳԻՒԼԻՍԹԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ԼԱ ՔՕՆՖԻԱՆՍ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ՄԵԾ ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿ.

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵԱՆՔԻ ԴԷՄ

ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ 1844ԻՆ

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ

Երաշխ. դրամագլուխ	56,000,000	ֆրանկ
Մինչեւ 1901ի վերջը վճարուած վնաս	101,720,000	»

ԿԵԱՆՔԻ ՃԻՒՂ

Երաշխ. Դրամագլուխ	36,000,000	ֆրանկ
Մինչեւ 1901ի վերջը վճարուած վնաս	25,000,000	»
Ապահովագրուած գումար	321,000,000	»

Ընդհանուր ծովային ապահովագրութիւն հիմնեալ 1818ին

ԼԱ ՔՕՆՖԻԱՆՍ, կը գտնուի Ֆրանսայի կառավարութեան և չորս պետական ժողովներու քննիչներուն տակ։

Այս վարչմի ընկերութիւնը գրեթէ ամէնէն մեծ վարկը կը վայելէ ամէն կողմ, որուն գործունէութեանց և վճարելիութեան վրայ գաղափար մը առուրուն հաճար հոս թուենք մէկ քանին այն հանրածանօթ մեծ հաստատութիւններէն, որոնք ապահովագրուած են ԼԱ ՔՕՆՖԻԱՆՍԻ։

Ֆրանսայի նաւանգներու և գաւառներու կարգ մը պաշտօնատուններէն զատ, Բարիզի՝ Օբէռա, Վոսվէլ, Նուվօթ, Ամպիկիւ, Ֆոլի-տրամբիք և ուրիշ բազմաթիւ թատրոններ։

Պոն Մարշէն, Լուվրի վաճառատունները, Բիկմալիոնը, Բրէնթանի, Պէնժամինէի, Օթէլ տը Վիլի և Սամարիթէնի մեծ վաճառատունները։

Գանք տը Ֆրանսի մասնաճիւղերը, Բրէտի Ֆոնսիէն, Բրէտի Լիոնէն, Ֆրանս. մեռաղներու, քիմիական արտադրութեանց ընկերութիւնները, Ֆրանսայի կեդր. Դեղարանը, Լուսաւոր հանքերը, կենդանաբանական պարտէզը և այլն։

* * *

Այս պերճախօս թուումներէն ետք, ա՛լ աւելորդ է խօսիլ այս ընկերութեան վրայ, որ, ինչպէս ըսինք, ամենամեծ վարկ մը կը վայելէ ամէն կողմ։

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆՆ Է ԲՐԷՏԻ ԼԻՈՆԷՆ

ԼԱ ՔՕՆՖԻԱՆՍԻ Պոլսոյ կողմի գործակալութիւն

Պոլիս, Մահմուտ Փաշա, Պէօյիւք Երլրզ խան, թիւ 14։

ԳԱՌՆԻԿ ԱՃԱՌԵԱՆ

Որ միանգամայն Պոլսոյ կողմի գործակալն է COMPAGNIE D'ASSURANCE GÉNERAL MARITIME (Ընդհ. ծովային ապահովագրական) Ընկերութեան։ Մանրամասն ամէն տեղեկութիւն հաճութեամբ կը տրուին բոլոր դիմողներուն։

ՖԷՆԻՔՍ ՕՓՐԻՇԻԷՆ

ԿԵՆԱՑ, ՀՐԴԵՀԻ, ԾՈՎՈՒ

ԿՅՍ. ՔԱԳ. ԱՌԱՆՁՆԱՇՆՈՐՀԵԱԼ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ՎԻԵՆՆԱ 1860ԻՆ

Գրասենեակ Հանօքուլ խան, թիւ 52, 53, 54, 55, 56

ԼԻԱԶՕՐ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ՝ Գ. ՖԵՐԱՏԵԱՆ

Ֆէնիքս Օփրիշէն Ընկերութեան կենաց ապահովագրութեան օրինակ մը.—

35 տարեկան մէկը որ կ'ուզէ ապահովագրուիլ Ֆէնիքս Օփրիշէն ընկերութեան 20000 Ֆր.ի և քանանհինգ տարուան համար, տարեկան 925.80 Ֆրանկի վճարել. ու պայմանաժամուն պիտի առնայ 31266 Ֆրանկ. հնգուն դրամագլուխին։ Իսկ եթէ մեռնի զոր օրինակ, 10 տարիէն իւր ժառանգորդները անմիջապէս պիտի առնան 21314.62 Ֆր.։

Այս ամէն գումարներ ԱՆՈՒՆԱԿԱՆ չեն, այլ ԻՐԱԿԱՆ, և Ֆէնիքս Օփրիշէն ընկերութիւնն այս գումարներուն վճարումն կ'երաշխաւորէ իւր բոլորով։